

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE

D.D. 17 SEPTEMBER 2013

Bestuur en Middelen (Algemene Dekkingsmiddelen)

GESPREKSLEIDER, TRAINER EN PUBLICIST JOHN BIJL ZAL DIT ONDERDEEL INLEIDEN MET EEN COLUMN WAARBIJ HIJ DE ACTUALITEIT VAN DEZE DAG (PRINSJESDAG) ZAL COMBINEREN MET DE FINANCIËLE GEVOLGEN HIERVAN VOOR DE GEMEENTEN.

RAADSINFORMATIE OVER FINANCIËLE STAND VAN ZAKEN PER EIND AUGUSTUS (1129742)

EVALUATIE BEZUINIGINGSKEUZES.NL (1130008)

RAADSINFORMATIE BRIEF OVER IMPACT TRAP-AF RIJKSOVERHEID (1098311)

Voorzitter: de heer Doddema
Secretaris: mevrouw Lagerveld
Verslag: Erna Verveer, Getikt!

Aanwezig:
Mevrouw Ruisen, GroenLinks
De heer Van Verk, PvdA
Mevrouw De Smoker, D66
De heer Pols, WD
De heer Hoogerduijn, ChristenUnie/SGP
De heer Seme, CDA
De heer Romijnsen VSP
De heer Gündogdu, BETER VOOR DORDT

Namens het college zijn aanwezig wethouder Sleeking (deel 1) en wethouder Van de Burgt (deel 2)

De **voorzitter** opent de vergadering en geeft het woord aan de heer Bijl.

De heer **Bijl** spreekt de leden van het hoogste orgaan van de gemeente Dordrecht toe. Hij roept op tot bestuurlijke lef, tot opkomen voor de burgers, tot het bedrijven van politiek en tot het maken van Dordts beleid, zodat straks vol trots gezegd kan worden: hoe dichter bij Dordt, hoe Dordtser het wordt.

De **voorzitter** dankt de heer Bijl voor zijn prachtige betoog met betrekking tot de lokale rol van politici.

Evaluatie bezuinigingskeuzes

De heer **Van Verk** merkt op dat zijn fractie daar wat ambivalente gevoelens bij heeft. Er zit een zekere spanning in, omdat het wel enig zicht geeft in wat burgers denken, maar anderzijds is het moeilijk om een totaalpakket aan bezuinigingen aan een stad voor te leggen. Het is verheugend dat dit keer 4.000 mensen hebben meegedaan; een volgende keer zou zijn fractie graag 6.000 deelnemers willen nastreven in de vorm van een doelgerichte prestatieafspraken, zodat het niet stagneert.

Het meest waardevolle van het proces waren vooral de vervolggesprekken met verschillende burgers. In dat interactieve proces kreeg je de verhalen achter de keuzes. Bij de komende bezuinigingsronde zou zijn fractie graag samen met het college naar een werkwijze willen zoeken om de burgers te laten inspreken over de bezuinigingsplannen, zoals ze worden gemaakt in het kader van de begroting 2014. Dat wordt een krachttoer, want daar zullen nog vier weken voor beschikbaar zijn, met de herfstvakantie meegerekend; toch zou zijn fractie een poging willen wagen en dan ook wat spreiding

over de stad willen hebben, inclusief bijeenkomsten in Dordt West en Dordt Oost en niet alleen in het centrum.

De heer **Hoogerduijn** herhaalt wat hij heeft gezegd bij de behandeling van de Kadernota in de raad, half juni. De kerntakendiscussie is niet doorgegaan omdat BETER VOOR DORDT dat toen niet zag zitten. De Bezuinigingswijzer is geen goed alternatief voor de Raad aan Zet. De rol van de raad wordt in het gehele proces van bezuinigingen tot nu toe volstrekt miskend. De raad kan alleen de voorstellen uit de brievenbus halen en kan er dan in de raad wat over zeggen, al dan niet met een amendement.

De heer **Gündogdu** merkt op dat is onderzocht door het OCB wat de mensen vonden van de Bezuinigingswijzer en die vonden het overwegend positief.

De heer **Hoogerduijn** antwoordt dat hij het niet had over de bewoners, maar over de rol en de positie van de raad. Het kan best zo zijn dat burgers er enthousiast over zijn, maar dat is een andere club. Het is geen alternatief voor de rol die de gemeenteraad zou moeten hebben. Als dan ook nog je enige punt voor de Begrotingswijzer niet wordt overgenomen door het college, te weten het schrappen van de subsidie aan de topsport, terwijl dat werd gesteund door een meerderheid van de burgers, dan word je niet vrolijk. De gemeenteraad moet zijn positie hebben.

De heer **Gündogdu** vraagt waarom de heer Hoogerduijn dan zijn positie als gemeenteraadslid niet heeft gepakt.

De heer **Hoogerduijn** antwoordt dat die positie is gepakt op de momenten die nog resteerden; dat kwam echter niet over en dat kwam er niet van. Hij heeft dat wel gezegd, zelfs in de gemeenteraad van half juli. Dat was aan het eind van de rit en dat is niet de positie die de raad zou moeten hebben.

Mevrouw **Ruisch** merkt op dat haar fractie destijds bij de Kadernota van harte heeft ingestemd met de Bezuinigingswijzer, maar zoals toe al opgemerkt doe je de burger er geen recht mee omdat die over veel te weinig informatie beschikt. Meer partijen zeggen en schrijven dat zij dit ook niet de manier vinden. Het is wel geweldig dat zoveel mensen hebben gereageerd op de Bezuinigingswijzer; kennelijk voldoet het in die zin wel aan een behoefte, zeker vergeleken met andere steden, maar dat verandert niet aan de mening van haar fractie dat een Bezuinigingswijzer niet de manier is om de burgers mee te laten praten over bezuinigingen. In die gesprekken met de burgers hoor je inderdaad zoals de heer Van Verk ook zei, veel meer en dat levert een goed beeld op om te zien wat er in de stad leeft. Maar er zijn nog zoveel andere manieren om die gesprekken te voeren, zoals de wijken in gaan. Groenünks is er niet voor om het nog een keer op deze manier te doen. Haar fractie is het eens dat er spreiding over de stad zou moeten zijn, dus naar de mensen toe gaan in de wijken en hen niet naar het stadhuis laten komen.

Mevrouw **De Smoker** vult aan dat je dit instrument in moet zetten met de juiste bedragen, want nu hebben de burgers voor twee miljoen bezuinigd terwijl de bezuiniging al vele malen hoger lag. Twee miljoen is makkelijk te scoren; het gaat om de miljoenen daar boven. De meerwaarde van de gesprekken is dat je dan juist meer informatie kan uitwisselen met de bewoners. De ver-van-mijn-bed besluiten zoals bezuinigen op de stedenbanden lieten de bewoners met een stuk uitleg een wereld er achter zien die ze niet kenden. Ze zou een volgende keer meer willen inzetten op die gesprekken. Het zou of een instrument van de raad moeten zijn, of alleen van het college, want dit heeft af en toe geleken op touwtrekken.

De heer **Romijnsen** merkt op dat de VSP op zich wel blij was met het instrument, zeker met de gesprekken met de burgers. Jammer was inderdaad wel de beperkte keuze. De opkomst van 4.000 mensen viel ook mee. Wat de keuzes betreft, mevrouw De Smoker noemde de stedenbanden al. Wat de VSP betreft mogen de stedenbanden gerust afgeschaft worden; dat levert meer op dat de voorgestelde bezuiniging van 25.000 euro. Hij is het eens met de heer Hoogerduijn dat de takendiscussie gevoerd had moeten worden; die had je als gemeenteraad nu goed kunnen gebruiken bij de opdrachten die

door het kabinet zijn geformuleerd op het gebied van jeugdzorg en werken naar vermogen.

De heer **Pols** merkt op dat bezuinigingskeuzes.nl best een idee geweest is waar dingen uit gekomen zijn waar je wat mee kon doen. Vooral de gesprekken met de burgers hebben veel verduidelijking gegeven en zo breng je de politiek ook wat dichterbij de burgers. Er doet altijd maar een deel aan mee; dat is jammer. Hij is van mening dat je het gesprek met de burgers moet voeren over de voorstellen die er straks liggen, maar ook met de verenigingen en instellingen. Dat mag via bijeenkomsten in de wijken, maar de bijeenkomst op het stadhuis was wat hem betreft ook heel leerzaam.

De heer **Van Verk** merkt op te begrijpen dat de VVD het instrument bezuinigingskeuzes.nl niet nog een keer in zou willen zetten. De VVD staat andere manieren om de mening van de stad te peilen voor, waarbij de bewoners richtinggevend meedenken en de politiek nader invult. Hij vraagt de heer Pols om dat te concretiseren en aan te geven of het de bedoeling is om alleen een avond in het ivoren paleis van het stadhuis te organiseren waar de burgers naartoe mogen komen.

De heer **Pols** antwoordt niet te begrijpen waarom de heer Van Verk het stadhuis een ivoren paleis noemt, want het is echt iets waar de democratie plaatsvindt. Hij merkt op dat het ook best in Krispijn of zo kan; dat is ook best, wat de WD betreft.

De heer **Hoogerduijn** vraagt of wat de heer Pols zegt, voorafgaand of na de bezuinigingsvoorstellen van het college is.

De heer **Pols** antwoordt dat het college met een voorstel zal komen; er is nog een ruime keuze uit pakket b en c. De raad zal de burgers en de organisaties aanhoren en maakt dan de keuzes. De raad geeft het college eventueel opdracht om het anders te doen; de raad is immers het hoogste orgaan in de gemeente om besluiten te nemen.

De heer **Hoogerduijn** merkt op dat het tot nu toe zo was dat eerst de burgers werden geraadpleegd; dat was de Bezuinigingswijzer. Vervolgens kwam B&W met voorstellen en daarna de gemeenteraad enzovoort. De rol van de inwoners krijgt bij de VVD in dit stadium een andere invulling, namelijk wat later in het proces en dus wat beperkter.

De heer **Pols** antwoordt dat dat ook een praktische reden heeft. Het is nu half september en in november moet er een besluit genomen worden. Er zijn vier weken beschikbaar.

De heer **Hoogerduijn** merkt op dat het niet aan zijn fractie ligt dat er nu tijdnood is.

De heer **Gündogdu** merkt op dat participatie heel belangrijk is en dat je ook de burgers moet vertellen waar ze aan toe zijn. Het wordt steeds maar minder; mensen worden direct geraakt in hun portemonnee en je moet goed uitleggen wat dat concreet betekent. Het instrument van bezuinigingskeuzes.nl om die participatie aan de voorkant duidelijk te communiceren en de nodige input te krijgen van de burgers is door zijn fractie enorm gewaardeerd en ook de weg er naartoe. Het college, de raad en de oppositie hebben de nodige input mogen geven en dat is te waarderen. Juist richting de begroting is de vraag: hoe ga je dit communiceren, met een duidelijk verhaal zodat dit begrijpelijk is en ze ook in het traject meegenomen worden? Dat is een uitdaging voor het college.

De heer **Van Verk** vraagt of de heer Gündogdu daar zelf ideeën over heeft, zijnde lid van BETER VOOR DORDT die participatie hoog heeft.

De heer **Gündogdu** antwoordt bevestigend; die deelt hij graag in een later stadium.

De heer **Hoogerduijn** merkt op dat het vijf over twaalf is; het proces gaat lopen en B&W heeft trouwens een concreet voorstel gedaan in de Raadsinformatiebrief. Vervolgens wordt het ingevuld. Dus als BETER VOOR DORDT nog wat wil, dan moet het nu.

De heer **Gündogdu** zal dit meenemen naar de fractie voor overleg en komt er dan graag op terug.

De heer **Van Verk** vindt dat een rare houding en stelt dat de heer Gündogdu wegloupt.

De heer **Gündogdu** antwoordt dat hij nog 12 collega's heeft.

De heer **Seme** merkt op dat de burgers het woord bezuinigen helemaal niet willen horen; misschien moet volgende keer het woordje hervormen gebruikt worden in plaats van bezuinigen. Het betrekken van organisaties en instellingen is een heel mooi voorstel, dat

moet allemaal nog gebeuren. Er waren burgers die wat negatief reageerden, zo van: "maar de keuzes die jullie gemaakt hebben, zijn niet breed genoeg". Er waren ook burgers die opmerkten dat het college zich kwetsbaar opstelde en dat werd als prettig ervaren; ze mochten meepraten, maar het had alleen eerder gemoeten. De burgers moeten aan de voorkant inspraak hebben op wat er gedaan wordt in de gemeente. De heer **Hoogerduijn** merkt op dat het college met voorstellen komt. Daarna kan iedereen er op reageren. Dat is iets anders dan wat de heer Seme zegt. De heer **Seme** herhaalt dat de burgers in principe aan de voorkant betrokken willen worden; dat heeft hij gehoord van de burger, die heeft hij geciteerd. De heer **Gündogdu** vraagt waarom de heer Hoogerduijn als raadslid niet vooraf in gesprek gaat met de burgers en dat dan aan het college doorgeeft. De heer **Van Verk** merkt op dat vastgesteld kan worden dat de vertegenwoordiger van BETER VOOR DORDT die rol niet op zich neemt, want die blijft het antwoord schuldig op de vraag wat er dan gedaan moet worden. De heer **Hoogerduijn** antwoordt dat hij bij de bespreking van de Raadsinformatiebrief met een concreet antwoord komt op de vraag van de heer Gündogdu. De tijd is inderdaad heel krap, maar dat komt omdat er heel laat werd ontdekt dat er meer moest worden bezuinigd dan verwacht.

De **voorzitter** constateert samenvattend dat er geen juichstemming is over deze aanpak van met burgers omgaan als het gaat om bezuinigingen en de concretisering daarvan. Het is goed dat raadsleden en collegeleden in gesprek gaan met de burgers over wat goed is voor Dordrecht. Daarbij wordt de samenstelling hier en daar bekritiseerd, maar het feit dat de bewoners zijn opgezocht, heeft veel lovende woorden opgeleverd. Met name is de vraag of het onderwerp bezuinigen zich nu specifiek leent om op deze manier te werk te gaan.

Wethouder **Sleeking** merkt op dat het college heel enthousiast is over de inzet van dit instrument en dat wordt eigenlijk ook bevestigd door het onderzoek dat het OCD heeft uitgevoerd. Volgens hem is er nog nooit zo'n instrument geweest in het kader van participatie met zoveel positieve respons over het instrument zelf en over de voorgelegde stellingen. Hij wil graag doorgaan met de inzet van dit soort instrumenten als het gaat om het versterken van participatie en het betrekken van de bevolking. Aan elke raadpleging kleven beperkingen en bezwaren; je betreft nooit de hele bevolking er bij, bij welk onderzoek dan ook. Maar met persoonlijke gesprekken bereik je nog minder mensen en met deze optie zijn er in ieder geval meer dan 4.000 respondenten bereikt. De vervolgsessies hebben er een meerwaarde aan gegeven. Zelfs raadsverkiezingen geven maar een opkomst van om en nabij de 50%. Het heeft zijn beperkingen. Het was overigens een gezamenlijk project van college en raad; hij is daardoor wel wat teleurgesteld in de reacties van enkele fracties, die ook opgenomen zijn in de bijlage. De meerderheid van de raad is tevreden met de inzet van dit instrument; daar is hij op zich blij om en je zou kunnen kijken hoe je het in de toekomst verder zou kunnen verbeteren. De achterliggende informatie was overigens wel allemaal toegankelijk, maar hij heeft niet de illusie dat mensen voor de raadsverkiezingen 9 programma's zullen gaan lezen en evenmin koestert hij de illusie dat veel mensen de tijd willen nemen om alle achterliggende informatie te lezen. Je kunt maar beperkt beslag op hun tijd leggen; maximaal een kwartiertje om te voorkomen dat mensen halverwege afhaken omdat ze die tijd niet hebben. Er kwam een hele duidelijke trend uit de stellingen, te weten dat men niet wilde kiezen voor lastenverzwaring, maar het gemeentebestuur eigenlijk opdracht gaf om het elders te zoeken. Natuurlijk zitten daar allerlei nuances in. Er is ook afgesproken om de uitkomst niet één op één over te nemen in de voorstellen van het college. Daar was de raad ook niet aan gehouden, want iedereen maakt zijn eigen afweging. Dat is volgens hem juist heel goed verlopen en iedereen had bij de Kadernota de gelegenheid om aan te geven waarom hij of zij afweek van bepaalde standpunten. Uiteindelijk heeft de meerderheid van de raad altijd de mogelijkheid om tot andere keuzes te komen en de raad heeft dat tijdens die behandeling niet gedaan. Dat de heer Hoogerduijn daar teleurgesteld over is, daar neemt hij kennis van, maar het is een

politieke realiteit dat de meerderheid van de raad besluit hoe het college verder moet. Dat is het kader waarbinnen het college kan werken.

De heer **Hoogerduijn** merkt op bij interruptie dat het klopt dat de raad het laatste woord heeft; dan beslist de meerderheid. Maar de strekking van zijn betoog was dat de raad kaderstellend aan de voorkant meer aan zet had moeten zijn. Dat is niet gebeurd. Wethouder **Sleeking** antwoordt dat het volgens hem een bespreking over de Kadernota was; dat is de nota waarbij de raad kaders stelt. Dan moetje een pre-Kadernota gaan construeren, maar hij weet niet of dat zo gewenst is. Bij de Kadernota is al besproken dat het college hier graag richting de behandeling van de begroting een vervolg aan wil geven. Het college gaat dat ook graag aan met de raad, om dat al dan niet gezamenlijk te doen met een sprekersplein of een inloopuur; centraal op het stadskantoor of elders in de stad als daar nog mogelijkheden voor zijn; dat is ook prima. Elk raadslid heeft uiteraard ook de vrijheid om dat gesprek aan te gaan met de burgers, individueel, in fractieverband, de Raad Op Straat enzovoort. De uitdaging is: waar ziet u nog kans om tot bezuinigingen te komen, waar wilt u het per se niet? Het is ook niet gezegd dat het vervolg van de bezuinigingsvoorstellen uitsluitend zal bestaan uit een selectie van de b en c pakketten, want het college zal breder kijken dan dat.

De evaluatie gaat ter kennisname naar de raad.

*Wethouder **Sleeking** verlaat de vergadering.*

Namens het college is aanwezig wethouder Van de Burgt

Raadsinformatiebrief over financiële stand van zaken per eind augustus (1129742)

De heer **Hoogerduijn** merkt op dat B&W voorstelt om niet weer de Bezuinigingswijzer toe te passen, maar nadat de voorstellen er zijn, gezamenlijk een soort Sprekersplein te organiseren. Volgens hem is dat gewoon van de raad, net als op 3 juli. Dat moet dan zo spoedig mogelijk ingepland worden en de uitkomst wordt meegenomen naar de novemberraad. Hij vraagt wat er op 8 oktober besproken wordt, aangezien hij begrepen heeft dat dan de bezuinigingsvoorstellen van het college beschikbaar zouden zijn. De bezuinigingen als gevolg van de intensivering van de ambtelijke samenwerking in de Drechtsteden, die bij de Kadernota alsnog dringend nodig bleek om de tekorten te dekken, was boterzacht en dat is nog steeds zo. Lukt het niet, dan is het tekort nog groter en hij vraagt hoe het daar mee staat. Hij vindt het wat dun om te zeggen dat de gevolgen van de Troonrede dit jaar bij de begrotingsbehandeling niet meer spelen en dat dat volgend jaar wel komt, bij de volgende raad. Hij vindt dat weinig alert. Zijn fractie noemt concreet de motie rekenrente die bij de Kadernota unaniem is aangenomen door de raad; anders dan B&W wilde, bij de Kadernota volgend jaar, wil de raad dat een jaar eerder aanpakken, namelijk bij de aanstaande begrotingsbehandeling. In de auditcommissie is gezegd dat het nog niet zo'n vaart loopt bij B&W. Juist vanwege de actualiteit van de financiën dringt zijn fractie er op aan, ook vanuit de auditcommissie, dat wat de raad bij de Kadernota gezegd heeft ook gebeurt. Hij hoort daar graag een reactie op van de portefeuillehouder. In de raad is ook een motie aangenomen, zelfs ingediend vanuit de coalitie, om een miljoen extra voor de nieuwe raad beschikbaar te hebben als het gaat om intensiveringen. Hij vraagt of er door B&W rekening is gehouden met de gevraagde 1 miljoen extra bij het financiële plaatje.

Mevrouw **De Smoker** merkt op dat het lettertype kleiner wordt naarmate de boodschap zwaarder wordt. D66 heeft bij de laatste Kadernota een motie ingediend voor een actualisatie na de Kadernota en de wethouder heeft daar een toezegging op gedaan; vandaar deze Raadsinformatiebrief, waarvoor dank. Inhoudelijk zijn er dingen meegenomen zoals de effecten van de Meicirculaire, die gelukkig financieel gezien wat meevalt. De structurele doorwerking van de Burap 2013 is afgesproken; ze is het

boekwerk nog aan het lezen. ICT, zorgverzekeringswet en andere afwijkingen zijn niet nader toegelicht en juist die melding triggert; het gaat om een bedrag van bijna vier ton en dan heeft ze wel behoefte aan een toelichting. Ze sluit zich aan bij de opmerking van de heer Hoogerduijn met betrekking tot Prinsjesdag en de gevolgen; niet alles wordt verwerkt. Er zullen wel al bepaalde risico's moeten worden gereserveerd, dus heeft dat al gevolgen voor de begroting 2014. Haar fractie is enerzijds blij te lezen dat niet alles uit de b en c pakketten gehaald wordt, maar is wel heel nieuwsgierig naar de aanvullende bezuinigingsvoorstellen (blz. 4). Ze hoopt dat daar ook voorstellen bij zijn die bijvoorbeeld de inkomsten kunnen verhogen. Ten aanzien van het proces vindt ze het knap dat het college op 13 september schrijft dat zij de raad adviseert om op 14 september tijdens de Raad op Straat met bewoners in gesprek te gaan hierover. De invulling van de Raad op Straat is dat de politiek daar staat om de vragen van bewoners te beantwoorden en niet dat de politiek met een kant-en-klaar lijstje kan gaan vragen wat de bewoners bijvoorbeeld eigenlijk vinden van het wegbezuinigen van het veer aan de Kop van 't Land. Het is heel goed om met de bewoners in gesprek te gaan, maar dan wel via een sprekersplein van de raad, georganiseerd door de raad. Waarschijnlijk lukt dat, mede gezien de vakantie, pas eind oktober.

De heer **Pols** merkt op dat er inderdaad een sprekersplein zou moeten komen om met de burgers en met elkaar van gedachten te wisselen. Het college stelt dat de bezuinigingen van Prinsjesdag in de brief van september nooit worden meegenomen; dat is een beetje dun ijs, want je loopt steeds achter de zaken aan. Het Gemeentefonds wordt met 300 miljoen gekort en dat betekent een probleem van rond de 3 miljoen voor Dordrecht; daar zou je nu al op moeten voorsorteren. De stand van zaken en de nadelen zijn duidelijk; hij komt daar later op terug aangezien ze onontkoombaar zullen zijn. Zijn fractie zou graag zien dat er serieus wordt gekeken naar een plan om het ziekteverzuim bij de overheid terug te dringen. Een kleinere overheid, het inkrimpen van het aantal FTE's verdient eveneens meer aandacht, want elke bezuiniging betekent minder personeel en dat ziet de VVD onvoldoende terug. In het eerste halfjaar zie je bij Stadsontwikkeling een groot tekort ontstaan en dat heeft ook te maken met FTE's; daar zal meer op gestuurd moeten worden. De coalitie heeft een voorstel gedaan om extra ruimte in de begroting te creëren en hij verwacht daar bij de begroting een voorstel voor. Met betrekking tot de rekenrente zei de minister van Financiën vanmiddag dat de rente maar twee procent bedraagt, terwijl de gemeente nog steeds met fors meer rekent.

De heer **Hoogerduijn** vraagt bij interruptie of de VVD bovenop de extra bezuinigingen die in beeld zijn voor dit jaar, daar nog wat bij wil doen en daar in de novemberraad besluiten over wil nemen.

De heer **Pols** antwoordt dat het gaat om het jaar 2014. Je loopt zoals gezegd steeds achter de feiten aan waardoor je steeds door het ijs zakt. Hij wil een stevige ijsvloer en op zijn minst een duiding van hoe dat probleem wordt opgelost. De heer Hoogerduijn heeft hem goed begrepen.

De heer **Gündogdu** merkt op dat de boodschap niet al te best is. Hij wil wel de contacten zoeken met de bewoners, in overleg gaan en hun aanbevelingen horen, degelijk communiceren en desnoods met moties komen bij de begrotingsbehandeling.

Mevrouw **De Smoker** vraagt bij interruptie of het dan eigenlijk nog keuzes zijn.

De heer **Gündogdu** antwoordt dat je als raad heel anders moet gaan denken. De bezuinigingen duren al jaren; misschien geeft dat aanleiding om de rol die de raad heeft, anders op te gaan pakken.

De heer **Van Verk** vindt dat opnieuw te vaag en vraagt hoe die dan wordt ingevuld.

De heer **Gündogdu** antwoordt dat de raad stelling moet nemen en het college aan moet geven wat er wel en niet moet gebeuren. Hij doet de heer Van Verk de suggestie om het gesprek aan te gaan met de bewoners en hun verhaal neer te leggen bij het college en vraagt waarom de PvdA die afwachtende houding aanneemt richting het college.

De heer **Van Verk** antwoordt dat BETER VOOR DORDT de oppositie geen afwachtende houding richting het college kan verwijten; dat verwijt zal eerder BETER VOOR DORDT treffen. Het verhaal wat nu wordt verteld door BETER VOOR DORDT is er al zo lang als er

een gemeenteraad is. De volksvertegenwoordigers spreken voor hun achterban; dat is een bepaalde groep van de bevolking.

De heer **Gündogdu** vindt het gedwongen doorvoeren van die bezuinigingen bij uitstek een kans om juist een heel andere denkwijze te hanteren.

De heer **Van Verk** merkt op dat dat nog steeds niets nieuws is; hij hoort graag welke denkwijze BETER VOOR DORDT heeft.

De **voorzitter** merkt op dat iedereen vertegenwoordiger van de Dordtse bevolking is; het gaat om het stellen van vragen over de tussenstand van de financiële informatie vanuit het college en hij krijgt nu eerder het gevoel dat het begrotingsdebat wordt voorbereid.

De heer **Van Verk** merkt op dat deze vergadering daar ook voor is bedoeld.

De **voorzitter** merkt op dat er dan een ander voorstel had moeten liggen.

Mevrouw **De Smoker** merkt op richting de VVD dat ze het werkelijk fantastisch zou vinden om bijvoorbeeld een eventuele bezuiniging op de bibliotheek aan te pakken en daar dan samen een amendement voor in te dienen; bij wijze van voorbeeld. Als je dat geluid volhoudt kom je heel ver, maar dan neem je tegelijkertijd wel afstand van sommige voorstellen van het college. Dat zou wel nieuw zijn in deze periode.

De heer **Gündogdu** merkt op richting mevrouw De Smoker dat de raad een controlerende taak heeft en aanbevelingen mag doen. Als het college met goede voorstellen komt waar je als raad enige aanpassing op zou willen, ziet hij niet in waarom je de samenwerking dan niet zou moeten opzoeken.

De heer **Seme** merkt op dat de wethouder zijn toezegging is nagekomen. De inzet en motivatie zijn aanwezig om een sluitende begroting te realiseren; dat zijn twee positieve punten. Het is jammer dat de financiële situatie met betrekking tot het meerjarenperspectief verslechterd is, maar dat is een feit.

De heer **Romijnsen** is het eens met de heer Pols met betrekking tot Prinsjesdag; dat moet zeker meegenomen worden, evenals de rekenrente. Er moet ook naar andere posten dan de b en c posten gekeken worden. Hij vraagt of er al resultaten zijn van het herwaarderen van stille en geheime reserves en aandelen; daar zou een groot deel van de hervormingen mee kunnen worden voorkomen als die te laag op de balans staan.

Mevrouw **Ruisch** merkt op dat in de begroting een risico wordt opgenomen in de begroting van 2014 voor de gevolgen van Prinsjesdag; dat is een kleine troost, maar verder is haar fractie van mening dat de aanpak pover genoemd mag worden, van "uitgesteld" tot "te ver weg". Wat de bezuinigungsopgave betreft, er komen ook andere voorstellen behalve de pakketten b en c; dat is een prima zaak en vanuit de oppositiepartijen zijn trouwens al eerder andere voorstellen aangedragen. Voor wat betreft het sprekersplein moet dat dan inderdaad van de raad zijn. Ze neemt de opmerkingen die gemaakt zijn over de rekenrente en extra financiële ruimte voor raad en college mee in haar verhaal.

De heer **Van Verk** merkt op dat de cijfers bij de tussenrapportage voor dit moment volledig zijn, maar er zullen uitgaven komen zoals Noordoevers en de Septembercirculaire die het financiële perspectief voor 2014 en 2015 en verder er niet vrolijker op maken. Een sluitende begroting is overigens een wettelijke verplichting; dat is geen prestatie van de wethouder. Hij is het met voorgaande sprekers eens dat geprobeerd moet worden om de gevolgen van Prinsjesdag eerder te verwerken. Het later verwerken heeft gevolgen voor de algemene reserve; die wordt nog lager. De rekenrente van 4% mag hoog zijn, maar in de marge van de vergadering is gesteld dat de gemiddelde rente op de leningen 3,75% is en dan moet je echt niet veel lager gaan zitten dan die 3,75%. Die 4% zit toch redelijk in de goede richting als het om de rekenrente gaat.

De heer **Pols** merkt op bij interruptie dat het hem vooral gaat om de projecten die stagneren. Elk jaar wordt de rente er bij opgeteld. Het lijkt hem heel verstandig om daar eens kritisch naar te kijken.

De heer **Van Verk** antwoordt dat je feitelijk dat geld ook leent; dat is altijd de gedachte geweest. Dan betekent het datje het hele beleid wat daar achter zit, zou moeten herijken. Dat zou misschien best een goede aanleiding kunnen zijn, maar dan moet je dat ook met zijn allen vinden.

De heer **Pols** merkt op dat de motie zo ook bedoeld was.

De heer **Van Verk** antwoordt dat de motie stelt dat de rekenrente een jaar eerder omlaag moet, terwijl het de vraag is of je die rekenrente zo veel naar beneden kunt brengen zonder in eigen vlees te snijden. Dat is een technisch verhaal.

Ten aanzien van de brief "Trap af" heeft hij uit de krant begrepen dat de uitgaven van de rijksoverheid stijgen met een half procent, het komende begrotingsjaar. Dat is dus een half procent trap op. Het is niet veel en hij vraagt of de bijdragen aan de gemeenten in die zin meestijgen, ondanks de 3 miljoen aan bezuinigingen.

Wethouder **Van de Burgt** merkt op dat er zelfs twee momenten zijn om het gesprek te voeren; dat heeft hem wel een beetje verrast. Dit zijn de gegevens van eind augustus. De stukken zijn nu gereed richting de collegeconferentie van volgende week; dat wil zeggen dat er een update is van 14 dagen later en dat het conform wat hier voorligt, is voorbereid voor het college. Die collegeconferentie leidt tot een slotsom. Op 1 oktober komt er een Raadsinformatiebrief die op 8 oktober wordt besproken met de raad. Wat komt daar in? Dat is pas bekend na de collegeconferentie. Regionale samenwerking: er is ingezet om duidelijkheid te verschaffen vóór 1 november met betrekking tot de hardheid in de begroting. Er is inmiddels een aantal business cases opgesteld; de meest kansrijke worden uitgewerkt en de verwachting is dat die voor 1 november klaar zullen zijn. De gemeente is nadrukkelijk het gesprek aangegaan met de provincie over of dat een acceptabel proces is. Daarop is bevestigend geantwoord en er is enige coulance richting de gemeente uitgesproken. Naar het gevoel van het college zal de hardheid blijken, maar het beeld van de som zal op een gegeven moment eind oktober duidelijk moeten zijn. De Miljoenennota; 286 miljoen komt er naar Dordrecht en daar is op geanticipeerd. Het risico was eerst 4 miljard met 200 miljoen risico; nu wordt uitgegaan van 6 miljard en dus wordt het risico 300 miljoen. Wat vandaag bij de Miljoenennota is uitgesproken, vraagt nog om verdere uitwerking en Kamerbehandeling en daarmee ook doorwerking in 2014 en volgende jaren. Dat risico past bij de nota risicomanagement en weerstandsvermogen. De motie 1 miljoen investeren zit eigenlijk al in de route zoals die naar de collegeconferentie gaat en is dan ook ingevuld. De rekenrente; hij heeft een terugkoppeling gekregen dat in de auditcommissie na enige uitleg werd vastgesteld dat het naar de raad doorgeleid zou worden. Het Service Centrum Drechtsteden is inderdaad heel summier toegelicht. In de doorwerking van de Burap loopt hij mee. In de gegevens zit nog een ander element, de ICT. Er is een second opinion en het is bekend dat de doorrekening van het bijstellen van werkplekken van accounts door Dordrecht is ingestoken om met minder werkplekken en minder accounts te gaan werken; die is nog niet vertaald in de cijfers. Dus er zit nu een nadeel in en de verwachting is dat dat nog een voordeel oplevert. De pakketten zijn in februari gemaakt; het is nu acht maanden later en er is een stukje actualisatie van de cijfers. Tekstueel is er niet zoveel veranderd. Er moet echter ook breder worden gekeken, want de wereld heeft niet stil gestaan. De heer **Pols** noemde een aantal aandachtspunten. Uit de A-pakketten bij de Kadernota komen ook formatieve consequenties. Dus als je zegt: we willen een kleinere overheid en een extra formatieve taakstelling, dan moetje wel de balans vinden met datgene wat al formatief doorvertaald wordt vanuit de A-pakketten en dat vraagt toch wel enig inzicht, wat ook met elkaar gedeeld moet worden. De heer **Pols** vindt dat de gemeente achter de feiten aan loopt. Hij heeft daar wat moeite mee, want hij vindt datje als gemeente toch wel erg ingehaald wordt door hoe het Ministerie van Financiën dit in feite oppakt. Als het college in maart 4 miljard had doorvertaald, dan had er genoeg geanticipeerd kunnen worden. Het sociaal akkoord heeft dat in feite weggehaald; er was op dat moment geen helderheid over de bezuinigingen en de zes miljard betekent dat je daar weer door

ingehaald bent. De onzekerheid met betrekking tot de rijksfinanciën maakt ook datje soms niet op de hoogte bent van bepaalde feiten en dat is altijd lastig.

De heer **Pols** merkt op dat de wethouder stelt dat alles in de risicoparagraaf terecht komt. Hij denkt zelf dat het gewoon de harde werkelijkheid zal zijn en dat daar voorzieningen voor getroffen moeten worden; hij mist dat in de brief. Het zijn andere tijden en dan moet je je aanpassen.

Wethouder **Van de Burgt** antwoordt dat als dat leidt tot een voorstel om de P&C cyclus te gaan aanpassen, hij dat afwacht.

De heer **Hoogerduijn** merkt op bij interruptie datje ook binnen de P&C cyclus kunt zeggen: als de raad dat wil, gaan we dat binnen die P&C cyclus invullen.

Wethouder **Van de Burgt** antwoordt dat het college gesteld staat om de P&C cyclus te handhaven. Dat is de afspraak met de raad. Daarmee wordt in feite al geanticipeerd door nu al een extra moment in te lassen na de meicirculaire. De meicirculaire zou een plek krijgen in de Burap en wordt nu al meegenomen richting de begroting. Dat is dus al anticiperen. De vertaling van de Miljoenennota zal niet meteen in de septembercirculaire zitten, maar in de decembercirculaire en ook die wordt pas bij de Kadernota meegenomen. Als de heer Pols zegt: de sommen die nu bekend zijn en de kans van neerslaan, wilt u die anders taxeren, dan wil hij dat in overweging nemen.

Hij heeft de VSP een toezegging gedaan met betrekking tot Eneco, dus er komt een moment dat er gesproken kan worden over de stille en geheime reserve die daar in een grote som is en de waardering van de boekwaarde en de marktwaarde van de aandelen. Er is al overleg over geweest, maar er is nog geen moment met de griffie afgesproken.

De heer Van Verk heeft best een punt; op het VNG congres is gezegd dat er 1,1 miljard bij komt, dus een trap op. De trap op voor 2014 betekent dat de gemeente van de trap af van 2011 nu nog aan het bezuinigen is. 2011, 2012 en 2013 die een trap af kennen, hebben een structureel effect. Voor 2011 was trap op, trap af uitgeschakeld. De trap af van die jaren tikt nu door in de meicirculaire en volgende circulaire. Het gaat in 2014 dus om iets minder nadeel; dat klopt. De vier ton overige afwijkingen heeft te maken met het Service Centrum Drechtsteden. Het basispakket is verhoogd en dat heeft te maken met kostendoorrekening van wat zij leveren.

De heer **Hoogerduijn** vraagt of er nu wel of niet iets in de Raadsinformatiebrief staat over de motie van de coalitie over die 1 miljoen extra vrije ruimte.

Wethouder **Van de Burgt** antwoordt dat dat een ander onderdeel is wat je op een andere manier kunt invullen dan meenemen in de saldo's met betrekking tot de exploitatie. Daarmee bedoelt hij dat het de exploitatie niet beïnvloedt. Waar het wel vandaan gehaald wordt, is onderwerp van bespreking in het college.

Samenvatting

De **voorzitter** stelt na enig debat voor om de notitie aan te houden tot 8 oktober. Er is kennis genomen van de actualisatie en er moet bij het college aandacht zijn voor de P&C cyclus ten aanzien van de actualiteit. Op 8 oktober worden besluiten genomen met betrekking tot de voorstellen voor de begrotingsbehandeling. De wethouder kan met de toezegging op inhoud aan de slag.

Deel 1 wordt voor kennisgeving aangenomen.

Deel 2, "trap op, trap af" wordt aangehouden.

De vergadering wordt gesloten.

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE

D.D. 17 SEPTEMBER 2013

Bestuur en Middelen (Bestuur en Samenwerking)

RAADSINFORMATIEBRIEF OVER SAMENWERKING EN TOEKOMST DRECHTSTEDEN(1129583)

DE DRECHTSTEDEN: SAMENWERKING EN TOEKOMST VAN DE DRECHTSTEDEN (1100726)

Voorzitter: de heer Doddema
Secretaris: mevrouw Lagerveld
Verslag: Erna Verveer, Getikt!

Aanwezig:

De heer Van Antwerpen, BETER VOOR DORDT
De heer Romijnsen, VSP
De heer Seme, CDA
De heer Hoogerduijn, ChristenUnie/SGP
De heer Pols, VVD
Mevrouw De Smoker, D66
Mevrouw de Klerk, GroenLinks
Mevrouw Heijmans, PvdA

Namens het college is aanwezig wethouder Van de Burgt
Namens de ambtelijke organisatie zijn aanwezig mevrouw Sibbes en de heer Paalvast

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom.

Het stuk van Drechtsteden is op 27 augustus gepresenteerd en er ligt nu nog een stuk met de mening van het college. Hij geeft eerst het woord aan wethouder Sleeking voor een toelichting.

Wethouder **Sleeking** merkt op dat de raad heeft gevraagd om een standpunt bij deze stukken. Nu is de raadscommissie aan het woord en wellicht volgende week in de raad nog een keer. Het kan zo zijn dat de raad in meerderheid een afwijkend standpunt heeft ten opzichte van de opvattingen van het college. Hij vraagt om in dat geval te bezien of een en ander volgende week in een raadsvoorstel kan worden geherformuleerd, zodat de raad, als daar behoefte aan is, een eigenstandig standpunt kan innemen in meerderheid. Vervolgens zal de discussie worden voortgezet in de Drechtraad. Volgens hem heeft het wel de voorkeur dat ook de Dordtse gemeenteraad zich uitspreekt over de voorstellen zoals die zijn gepresenteerd. Dat zijn de vijf onderdelen zoals die in de collegebrief staan, inclusief de personele invulling van het DSB, waar het college een opvatting over heeft.

De heer **Van Antwerpen** merkt op dat de fractie BETER VOOR DORDT zich kan vinden in het collegestandpunt omtrent samenwerking en de toekomst Drechtsteden. Het college geeft aan dat het huidige voorstel om per deelnemende gemeente één DSB bestuurder te benoemen en de voorzitter afkomstig te laten zijn uit Dordrecht, te mager is. Het college is van mening dat er naast de voorzitter twee Dordtse bestuurders dienen te zijn. De fractie van BETER VOOR DORDT is het hier mee eens en vindt twee Dordtse bestuurders wellicht nog aan de zuinige kant, maar kan zich ook voorstellen dat middels de zwaarte van portefeuilles er nog wat verdere nuances aangebracht zouden kunnen worden. Ook voor wat betreft de opmerking van het college dat de lasten van de inhoudelijke doelstellingen in het RMJP gezamenlijk worden gedragen kan de goedkeuring krijgen van de fractie BETER VOOR DORDT. Terecht refereert het college aan het regionaal programma arbeidsmarktbeleid waarbij vanuit Dordrecht extra geld is geïnvesteerd, naar hij meent vier ton, voor regionale zaken. Als je gezamenlijk dingen doet, dan zijn de

lasten ook gezamenlijk. Voor wat betreft de samenwerking in de toekomst van de Drechtsteden: in het fractieprogramma van BETER VOOR DORDT staat "lokaal wat lokaal kan, regionaal wat nodig is en waar dat een duidelijke meerwaarde oplevert in de vorm van een efficiënter bestuur en betere resultaten". Nieuwe initiatieven en concrete plannen moeten hieraan voortdurend worden getoetst en de al ingevoerde onderdelen van het regiobeleid dienen regelmatig te worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld. BETER VOOR DORDT vindt dat het voorliggende stuk in hoofdlijnen aan die eisen voldoet. Enkele kanttekeningen zijn er wel. Het ad hoe inzetten van commissies dient alleen dan te gebeuren na goedkeuring van de Drechtraad. Dat is ook in de Drechtsteden benoemd. Die commissies moeten zeer beperkt worden ingezet omdat dat gaat om non-politieke commissies, net als de klankbordgroep Wet Werken naar vermogen en die andere klankbordgroepen. Verder wordt gesproken over vereiste kwalificaties voor bestuurders; wat BETER VOOR DORDT betreft kun je uitsluitend spreken over gewenste kwalificaties en is het aan gemeenten en de formateur om te zorgen dat er straks een kwalitatief voldoende Drechtstedenbestuur staat. Er ontstaat immers een gekke discussie op het moment dat de Drechtraad een gekozen bestuurder niet zou accepteren; hoe ga je dat in die gemeente uitleggen? Een keer per twee jaar evalueren van het DSB is akkoord. Voor wat betreft de formateur is BETER VOOR DORDT van mening dat bij de formatie meer betrokkenheid en input dient te komen vanuit de grootste partij, c.q. partijen in plaats van alles uitsluitend door de formateur te laten plaatsvinden.

Mevrouw **De Smoker** merkt op bij interruptie dat een bestuurder niet is gekozen; die wordt benoemd. Ze vraagt waar de hang naar macht, naar meer bestuurders vandaan komt.

De heer **Van Antwerpen** laat die opmerking aan mevrouw De Smoker. Als bijna de helft van de inwoners van de Drechtsteden uit Dordrecht komt en misschien wel meer dan de helft van de geldstroom bij Dordrecht vandaan komt, is het logisch om tot een iets grotere afvaardiging te komen dan tot één zesde. Alblasserdam is net zo groot als Sterrenburg; er is hier ook geen bestuurder namens Sterrenburg.

Mevrouw **De Smoker** merkt op dat er jaren aan is gewerkt om dergelijke uitspraken niet meer te doen, om de verhoudingen te normaliseren. Het gaat om: "we zijn niet gelijk, maar wel gelijkwaardig". Daarom noemt zij het een hang naar macht en als BETER VOOR DORDT dat enkel wil ophangen aan het inwoneraantal en daardoor de gelden die Dordrecht daartoe levert, dan vindt zij dat toch wel een zwak argument.

De heer **Van Antwerpen** neemt deze opmerking voor kennisgeving aan en constateert dat hij van mening verschilt met mevrouw De Smoker.

De heer **Hoogerduijn** merkt op bij interruptie dat er ook iets is opgemerkt door de heer Van Antwerpen over de zwaarte van de portefeuilles, in die zin dat Dordrecht een zwaardere portefeuille zou moeten hebben. Hij vraagt of dat in de plaats zou kunnen komen van dat tweede DSB lid, of er naast.

De heer **Van Antwerpen** antwoordt dat twee DSB leden zelfs nog aan de zuinige kant wordt gevonden; je zou kunnen opteren voor drie. Wellicht kun je het op twee brengen en daarbij wat nuances aanbrengen, maar twee is wat BETER VOOR DORDT betreft toch wel een minimum.

De heer **Hoogerduijn** dankt voor de uitleg. Hij merkt op dat zijn fractie de opvatting van BETER VOOR DORDT nog niet zo ziet zitten. In de eerste plaats is het heel lang gebruikelijk geweest om het zo te doen; het verhaal van twee DSB leden heeft hij in de discussie nog niet eerder gehoord. Hij vraagt zich ook af waarom dat nu ineens als een konijn uit de hoge hoed komt, op het laatste moment, juist van de centrumgemeente. Dat komt niet over, juist niet als je de mond vol hebt van solidariteit en samenwerking in de Drechtsteden en daar leidend in wil zijn. Hij wist eigenlijk niet wat hij las, vorige week. Hij zit ook in de regiofractie en heeft daar ook een functie. Hij moet zich voorzichtig opstellen, maar ook vanuit het Dordtse gezien begrijpt hij niet geheel waarom het college van B&W hier mee komt. Het is een steen in de vijver en het leidt tot een kettingreactie en dat moetje niet willen. Hij vindt het eigenlijk jammer, ook dat BETER VOOR DORDT dit zo snel steunt.

Intensivering van de ambtelijke samenwerking in de Drechtsteden is heel actueel. B&W heeft daar eigenlijk niets over gezegd, terwijl het een heel belangrijk punt is. Sowieso heeft zijn fractie eerder gezegd, in tegenstelling tot B&W: streef niet naar één ambtelijke organisatie in de Drechtsteden, want dat leidt nou juist tot krampachtigheid die je niet wilt. Zijn fractie wil daadkracht in verband met decentralisaties en de noodzaak om te bezuinigen, maar niet één ambtelijke organisatie, want dat leidt onherroepelijk tot een fusie of fusies. Wel is een intensievere samenwerking gewenst. Dat is een heel belangrijk punt. Daarbij komt dat ook de kwestie van bezuinigen van belang is. Je kunt inderdaad bezuinigen door intensiever samen te werken; dat is ook nodig als dekking als het gaat om de gevolgen van de meicirculaire bij de aanstaande begrotingsbehandeling. Maar tot voor kort was de onderbouwing boterzacht en niet acceptabel voor de provincie. Er zou gestreefd worden naar een betere onderbouwing en hij vraagt hoe het daar mee staat. Met betrekking tot het aantal DSB leden merkt hij op dat er regionaal portefeuillehouders en coördinerend portefeuillehouders zijn, maar ook opdrachtportefeuillehouders; dat zijn geen Drechtstedenbestuur-leden. Zijn fractie heeft hier en in de Drechtsteden gezegd: dat zou kunnen bij uitzondering, maar niet zo dat iedere loslopende wethouder in de Drechtsteden projecten krijgt. Dan is het ondoorzichtig. Maar wel als het goed gemarkeerd is in project en in tijd, met afspraken over terugkoppeling; dan wel. Trouwens, je kunt ook vanuit het Dordtse zeggen dat als er in die zin wat meer op het Dordtse afkomt, meer in de sfeer van projectwethouders, zijn fractie zich heel goed kan voorstellen dat dat deels tegemoetkomt aan de centrumpositie van de gemeente Dordrecht. Er was bij de laatste bespreking in de Drechtstedencarrousel nog een belangrijk punt; dat staat wel in de stukken, maar zonder opvatting. Dat zijn de gevolgen van de afsplitsing lokaal van fracties en watje daar mee moet in de Drechtstraad. Hij noemt dat omdat het in het Dordtse speelt en hij vraagt wat het college daarvan vindt. Zelf wil hij dit bespreken met de regiofractie, maar het is nadrukkelijk de bedoeling dat er in de Drechtsteden op 1 oktober iets van gevonden wordt.

De heer **Pols** merkt op dat de VVD er nog niet helemaal uit is, maar de vraag is of je twee bestuurders moet willen. Er is al een jaar over gediscussieerd in de regio en in de fractie zijn daar ook afspraken over gemaakt. Er wordt uitgegaan van zes politieke, krachtige bestuurders, geen burgemeesters overigens, die de Drechtstraadwerkzaamheden oppakken en ook zorgen dat zaken op de rit komen te staan. Er mogen absoluut geen burgemeesters bij zitten. In deze brief staat dat Dordrecht graag twee plaatsen wil; dan moetje ook kijken naar de zwaarte van de portefeuilles. Er is eigenlijk maar één hele zware portefeuille in de Drechtstraad en dat is sociaal; dat is een portefeuille waar Dordrecht zich hard voor moet maken en ook sturing moet geven aan het beleid dat ook regionaal wordt uitgevoerd. De aanzet die het college verder doet is goed; het zijn goede punten waar ook gelijk over gedacht wordt. De ringen moeten nog goed ingevuld worden, maar het is ook belangrijk dat aangegeven wordt wat lokaal gebeurt en wat er regionaal moet gebeuren. Vooral de regionale zaken moetje niet ook nog eens lokaal gaan doen. Je moet er ook voor zorgen dat er duidelijke afspraken zijn gemaakt, vóór het eind van het jaar. Dordrecht wil een forse bezuiniging hebben en hij mist dat totaal in de brief. Het is al gesteld bij de behandeling van de Kadernota: het is boterzacht. Je moet daar een vuist maken en zeggen: dit willen we binnenhalen. De VVD wil niet naar één bestuur, maar wil de plaatsen ook een eigenwaarde geven en toch de mogelijkheid geven om hun eigen beleid gedeeltelijk te bepalen, wat lokaal is. De VVD streeft dus niet naar één Drechtstad.

Mevrouw **De Smoker** vraagt de heer Pols of de VVD ook niet streeft naar één ambtelijke organisatie.

De heer **Pols** antwoordt dat je elkaar een stuk kunt ondersteunen, maar er zal geen totaalbestuur komen op de Noordendijk; daar gaat de VVD niet van uit.

De heer **Romijnsen** merkt op dat dat probleem opgelost kan worden met een front office en een back office.

De heer **Pols** beaamt dat; dat klopt helemaal.

Mevrouw **De Smoker** merkt op niet te zullen gaan herhalen wat er al in de regio is gezegd door de regiwoordvoerder. Ze gaat in op de brief van het college. De heer Hoogerduijn en de heer Pols zeiden het al: het heeft ook haar hooglijk verbaasd. De samenwerking is in deze periode steeds hechter geworden; je hebt elkaar steeds beter leren kennen, er is een toekomstvisie ontstaan. Het Drechtstedenbestuur en de Drechtstraad hebben die discussie samen gedaan en nu komt als een konijn uit de hoge hoed opeens de reactie van het college: we willen twee bestuurders. De inwoneraantallen zijn niet gelijk, maar de deelnemers zijn wel gelijkwaardig. Wat D66 betreft blijft het bij één bestuurder. Wat de ambtelijke organisatie betreft herkent ze het spanningsveld zoals de heer Hoogerduijn dat schetste, dat bij de Kadernota al een voorschot is genomen op de mogelijke besparing; aan de andere kant heeft ze twee weken geleden in de Drechtsteden gezegd dat één ambtelijke organisatie niet zeven broodheren kan dienen. Dan heb je het over zes gemeentebesturen en het Drechtstedenbestuur. Verdergaande samenwerking ziet haar fractie graag; die stip op de horizon mag wat haar fractie betreft ergens in tweeduizend zoveel, maar dan gaat het wel over heel veel jaren verder, ooit wel in een Drechtstad eindigen. Maar daar moet meer voor gebeuren dan twee bestuurders uit Dordrecht of één ambtelijke organisatie.

De heer **Van Antwerpen** vraagt mevrouw De Smoker of D66 streeft naar één ambtelijke organisatie. Dat heeft de regiwoordvoerder in de Drechtsteden namelijk gezegd.

Mevrouw **De Smoker** antwoordt ontkennend. Haar regiwoordvoerder heeft gezegd dat je dan in de knel komt met zeven broodheren. Als het ene college lokaal is samengesteld en het andere college heeft bijvoorbeeld meer een ChristenUnie/SGP tintje heeft...

De heer **Van Antwerpen** merkt op bij interruptie dat de regiwoordvoerder van D66 zei: we gaan öf voor één ambtelijke organisatie, of we doen niets.

Mevrouw **De Smoker** antwoordt dat ze de bewuste woordvoering voor zich heeft liggen; die kan ze doorzenden naar de heer Van Antwerpen ter kennisname.

De heer **Romijnsen** merkt op bij interruptie dat dat inderdaad door de regiwoordvoerder is gezegd in de vraagstelling; hij ondersteunt de heer Van Antwerpen daarin.

De heer **Van Antwerpen** concludeert dat de heer Romijnsen het daar ook mee oneens is, terwijl hij in de Drechtsteden samenwerkt met D66 en vraagt of dat klopt.

De heer **Romijnsen** antwoordt dat hij wel kon leven met die uitspraak; hij was het daar niet mee oneens.

De VSP kon zich vinden in de vertolkte mening in de Drechtstraad, al werden deze meningen wel wat slap bevonden. De VSP had een verdergaande samenwerking verwacht. Als het aantal bestuursleden zes blijft en niet aangepast wordt, is de VSP tegen twee bestuurders voor Dordrecht, dit om het draagvlak van alle gemeenten te behouden. Want iedereen is gelijkwaardig en waarom moet Dordrecht dan ineens meer macht hebben? Dat is bovendien niet gelegitimeerde macht, want de bestuurders zijn niet gekozen. De VSP is daar tegen. Wat het construct Drechtsteden betreft vraagt de VSP zich af of dit in de toekomst houdbaar is. De bezuiniging die Dordrecht in zijn begroting wil, is boterzacht door deze standpunten en gaat zeker niet gerealiseerd worden. De VSP vraagt zich af of het niet beter is om van de zeven gemeenten alle ambtelijke onderdelen samen te voegen in bedrijven en die te laten besturen door een Raad van Bestuur van de zeven gemeenten. Dan krijg je een heel ander construct wat veel resultaatgerichter kan werken. Hij heeft nog geen mening over hoe die eruit moet zien, maar...

Wethouder **Sleeking** vraagt bij interruptie of hij iets heeft gemist met die zeven gemeenten en of Hardinxveld-Giessendam zich inmiddels heeft aangesloten.

De heer **Romijnsen** antwoordt dat hij zes gemeenten bedoelde. Maar als Hardinxveld-Giessendam zich aan wil sluiten, zou hij daar ook blij mee zijn. Wat de VSP betreft en ook wat de PvdA betreft, maar die hoort hij er niet meer over, worden de Drechtsteden één gemeente in de toekomst. Dat hoeft niet volgend jaar te zijn, maar wel voor 2020.

Mevrouw **de Klerk** merkt op dat er altijd is gesproken over één portefeuillehouder per gemeente en dan is het wel een beetje vreemd dat er nu ineens een voorstel ligt voor

twee bestuurders. Er is wel even discussie over geweest in de fractie. Het heeft ook te maken met het hebben van vertrouwen in elkaar. Er worden competenties meegegeven bij het functieprofiel en dan mag je toch verwachten dat er een portefeuillehouder zit die alle belangen behartigt en overzicht heeft over de verschillende dossiers. Ze kan zich in die zin vinden in de opvatting van de heer Pols: als je vanuit deze visie denkt, is zo'n dossier van de Sociale Dienst Drechtsteden een belangrijke portefeuille en als je dan toch gebruik wilt maken van je positie, dan lijkt het inderdaad meer voor de hand liggend om in te zetten op zo'n belangrijk dossier. Bij alles watje doet, moet rekening gehouden worden met wet- en regelgeving en dat bepaalt de kaders. Om bepaalde dingen te veranderen in de samenleving moetje soms brutaal zijn en haar fractie lijkt het een uitdaging om niet weg te lopen voor die wet- en regelgeving, maar soms de randen van de wet op te zoeken. Zo kun je soms daadwerkelijk het verschil maken. Er zijn verschillende vormen van portefeuillehouders, waaronder de opdrachtportefeuillehouder; als iemand niet functioneert, moet die vertrekken en dat is bij een

opdrachtportefeuillehouder wat GroenLinks betreft onvoldoende gewaarborgd. Daar waar het gaat over de ambtelijke organisatie wordt gewerkt op basis van detachering en dan is het in die zin belangrijk dat de kosten op een nette en snelle manier doorberekend worden aan elkaar. Voor wat betreft de bezuinigingen sluit ze zich aan bij de heer Romijnsen; het wordt lastig om die realiseren.

Mevrouw **Heijmans** merkt op dat voor de PvdA de volgende uitgangspunten belangrijk zijn bij de Drechtsteden: de democratische legitimatie, de lokale autonomie, de versterking van de effectiviteit, herkenbaarheid en aanspreekbaarheid van het Drechtstedenbestuur en beperking van de bestuurlijke drukte. Een krachtig en compact bestuur is zes portefeuillehouders en 1 voorzitter. Haar fractie is niet voor twee portefeuillehouders uit Dordrecht. Ten eerste vanwege de bestuurlijke drukte; hoe minder, hoe beter en trouwens ook: hoe goedkoper. Ten tweede: het draagvlak is toch al vrij lastig te creëren en als je als Dordrecht ook nog eens noten op je zang gaat hebben, weet je zeker dat je andere gemeenten niet mee krijgt en dat draagvlak is hard nodig in de toekomst. Voor wat betreft regionaal portefeuillehouderschap: haar fractie vindt dat portefeuillehouders in het Drechtstedenbestuur geen wethouder mogen zijn in een van de gemeenten. Ze moeten verantwoording afleggen aan de Drechtraad en moeten daarin geheel vrij zijn. Het opdrachtportefeuillehouderschap moet echt een uitzondering zijn; haar fractie is daar niet zo voor.

De heer **Pols** merkt op bij interruptie dat de gemeente een probleem heeft als een portefeuillehouder in de Drechtraad weggestemd wordt, want hij is in een gemeente natuurlijk ook wethouder.

Mevrouw **Heijmans** antwoordt dat haar fractie dat dus graag anders wil; de PvdA wil alleen een bestuurder. Het liefst levert haar fractie per gemeente een portefeuillehouder in. Die wethouder komt dan in het Drechtstedenbestuur.

De heer **Pols** vraagt of die dan niet meer deelneemt aan B&W vergaderingen.

Mevrouw **Heijmans** antwoordt dat dat klopt.

Mevrouw **De Smoker** vraagt hoe je dan feeling houdt met de gemeente die je vertegenwoordigt; dat lijkt haar ingewikkeld. Je zit er uiteindelijk namens de raad.

Mevrouw **Heijmans** beaamt dat, maar het wordt ook ingewikkeld als je als portefeuillehouder aan twee organen verantwoording af moet leggen; zowel in je gemeente als naar de Drechtraad. Dat maakt dus niet zoveel uit. Ten aanzien van de samenstelling van de Drechtraad kan haar fractie zich vinden in het voorstel om de omvang van de Drechtraad niet te beperken, voornamelijk vanwege de democratische legitimatie.

De heer **Seme** merkt op dat de intensieve samenwerking op de goede weg is. Zowel de regio als lokaal wordt op de kaart gezet en dat moet gewoon doorgaan. Bij regionale bevoegdheid vraagt hij om meer duidelijkheid als het gaat om wat er lokaal en wat er regionaal geregeld wordt. Hij vraagt wat de definitie is van samenwerken onder behoud van autonomie van de gemeenten. De een leest het zus, de ander zo; hij wil graag duidelijkheid. Voor wat betreft het regionaal MJP dat het DSB gaat uitvoeren zijn er de

volgende vragen. Wordt in de eerste Drechtraadvergadering na de verkiezingen gekomen tot een regionaal MJP? Wordt dat meteen ontwikkeld en gevoed door de betrokken adviescommissies vanuit de Drechtraad? Zijn daar al voorbereidingen toe getroffen? Zijn fractie zal in de komende raad een uitspraak doen over de insteek van het college; er is nog geen definitief standpunt. Het gaat sowieso om de resultaten en niet om het toekennen van bevoegdheden aan DSB-leden. Het is goed dat het toekomstige bestuur inkrimpt en uit zeven personen zal bestaan, waaronder de voorzitter. Bij de samenstelling is het niet meer dan logisch dat Dordrecht behalve de voorzitter twee leden levert, maar dat betekent dat niet alle Drechtsteden portefeuillehouders kunnen leveren en hij vraagt hoe dat dan opgelost wordt. Voor zijn fractie geldt: de gemeente waar de wethouder vandaan komt is niet het belangrijkste punt, maar het gaat om de kwaliteit van de betreffende persoon. Zijn fractie wil in het DSB bestuur ook graag vrouwen zien in plaats van alleen maar mannen, zodat die ook vertegenwoordigd worden.

De heer **Van Antwerpen** vraagt de heer Romijnsen of meer dan zes bestuurders voor hem acceptabel is en zo ja, hoe hij aankijkt tegen het voorstel van twee DSB bestuurders in de Raadsinformatiebrief.

De heer **Romijnsen** antwoordt dat hij voor zes bestuurders is met 1 voorzitter. Maar als het meer bestuurders worden, dan zou dat ook voor andere gemeenten ook moeten gelden. Dan zou je naar inwoneraantal moeten gaan handelen en dan wordt het bestuur veel te groot. Hij wil het dus maar houden op zes bestuurders en één voorzitter; dat lijkt hem de beste oplossing.

De heer **Hoogerduijn** merkt op dat cruciaal is dat de samenwerking intensiever wordt. Dat is ook nodig vanwege bezuinigingen en decentralisaties. De heer Seme zei dat er doorgegaan moest worden zoals het nu gaat, dus de status quo. Hij vraagt of de heer Seme wel kiest voor intensievere samenwerking in de Drechtsteden.

De heer **Seme** antwoordt dat hij dat ook benoemd heeft in zijn woordvoering.

Wethouder **Sleeking** merkt op dat het fijn is om brede steun te horen voor de formulering van het college om door te gaan met de intensivering van de samenwerking in de Drechtsteden. Kennelijk wordt de meerwaarde ervaren vanuit de regionale samenwerking als het gaat om het ontwikkelen van bestuurskracht om lobbydossiers richting Den Haag, Europa, de efficiëncyslag die daarmee gemaakt is en de ambitie om daar nog verdere slagen in te gaan maken. Tot zover is er geen verschil van mening over tafel gegaan over die ambitie en dat is volgens hem een mooie start voor de vervolgdiscussie. Hij verwacht dat dat regionaal wordt gedeeld. De standpunten die vanavond zijn gedeeld liggen wel uit elkaar. De heer Hoogerduijn vroeg wat de stip op de horizon is met betrekking tot de ambtelijke organisatie; anderen vragen hoe het bestuur van de regio er in de toekomst uit gaat zien. De stip op de horizon is wat het college betreft een daadkrachtige organisatie, waar het gaat om het versterken van kwaliteit en efficiency en dat het streven naar één ambtelijke organisatie wat het college betreft op dit moment niet aan de orde is. Hij sluit niet uit, maar ook dat zal t.z.t. weer tot nieuwe discussies leiden, mocht op een gegeven moment aangetoond kunnen worden dat handhaving van gemeentelijke autonomie mogelijk is, datje nog een enorme efficiëncyslag zou kunnen boeken door die ene ambtelijke organisatie te kunnen vormen. Dan zal het aan de gemeenten zijn, ook de gemeenten afzonderlijk, om daar weer uitspraken over te doen. Op dit moment is dat niet aan de orde en gaan de 17 projecten lopen. De business cases zullen verder worden uitgewerkt om die efficiencywinst te boeken, zijnde een van de doelstellingen. Er is zorg uitgesproken over of dat allemaal wel haalbaar is; ook de taakstelling die is opgenomen in de meerjarenbegroting. Daar wordt hard aan gewerkt. Er is straks nog een vervolg, met name gericht op de financiën. Dan zal ook de wethouder financiën aanwezig zijn die ook in het portefeuillehoudersoverleg Financiën aanwezig is. Daar wordt vanzelfsprekend hard op gedrukt, want hij wil daar wel concreet resultaten van zien. Ook de provincie wordt daar in meegenomen omdat die datgene watje wilt inboeken, zal moeten accorderen. Dus in zoverre zullen er geen

dingen in opgenomen worden waarvan op voorhand bekend is dat die bij de provincie moeilijk liggen, maar de inzet is daar nog steeds op gericht ten aanzien van de taakstelling. De herindeling, één gemeente: hij heeft kennis genomen van de opinie. Dat is vooral een politieke discussie. Het college neemt daar geen standpunt over in, watje daar ook voor mooie dromen bij zou mogen hebben. Het gaat wat het college betreft op dit moment om de gemeentelijke autonomie. Daar is een hele brede uitspraak over. De meeste partijen en gemeenten hechten aan de gemeentelijke autonomie en dan vindt het college het ook niet op zijn plaats om daar afwijkende standpunten over te formuleren. Dan het aantal bestuurders. Uitgangspunt is dat elke gemeente in de Drechtsteden vertegenwoordigd is in het Drechtstedenbestuur, juist om dat draagvlak ook in de toekomst te blijven behouden. Dus zes is dan het minimum aantal, plus de voorzitter. Kijkend naar de beleidsterreinen is de Sociale Dienst Drechtsteden een beleidsterrein waar de belangen van Dordrecht zo evident aanwezig zijn dat het college zich echt niet kan voorstellen dat daar een andere bestuurder mee belast wordt dan een bestuurder uit de gemeente Dordrecht. Er wordt nu ook al verder gekeken naar de volgende periode. Wat gaat de decentralisatie betekenen? Ook als je kijkt naar de belangen die de gemeente Dordrecht in dat beleidsterrein heeft, acht het college het realistisch om vanuit de gemeente Dordrecht te pleiten voor een tweede bestuurder uit de gemeente Dordrecht om er zeker van te zijn dat ook die Dordtse belangen op die manier goed geborgd zijn, nog los van de discussie die je kunt voeren over het ruimtelijk economisch dossier. Daar zie je nu echt veel te veel versnippering; dat zal echt veel meer bij één bestuurder moeten komen vanuit het Drechtstedenbestuur en dat kan een discussie waard zijn. Dat komt allemaal aan de orde tijdens de formatie van het nieuwe Drechtstedenbestuur.

Mevrouw **De Smoker** merkt op bij interruptie dat het inderdaad aan de orde komt in de formatietijd en dat is de tijd van een volgende Drechtstraad. Vanuit de Drechtstraad zelf vinden voorbereidingen plaats, maar er worden geen inhoudelijke beslissingen genomen die aan de nieuwe raad zouden moeten zijn. Ze vraagt waarom het besluit over een eventuele tweede bestuurder niet ook overgelaten wordt aan de nieuwe Drechtstraad. Wethouder **Sleeking** antwoordt dat dat uiteraard vanzelfsprekend aan de nieuwe Drechtstraad is en aan de nieuwe gemeenteraden. Hij zou de fracties in de Dordtse gemeenteraad ook op willen roepen om de formateur wat ruimte te gunnen. Zijn rol zal belangrijk zijn, maar zo'n formateur kan nooit aan de slag zonder samenspraak met vertegenwoordigers van de belangrijke politieke groeperingen in de Drechtsteden. Dat is bijna een automatisme; dat gebeurt lokaal en straks ook regionaal. Competenties voor nieuwe bestuurders zullen ongetwijfeld daarbij in beeld komen; de vraag is of je dat van te voren moet gaan dichttimmeren met eisen. Hoe ga je dat dan formuleren? Je moet er op kunnen rekenen dat de formateur straks een bestuur zal presenteren waar hij voldoende vertrouwen in heeft en dat mensen ook geëquipeerd zijn voor de taak waarmee ze worden belast. Hij weet dat dat in de afgelopen periode een punt van discussie is geweest; dat is ook een resultaat geweest van politieke afweging. De ambitie die is geformuleerd om tot een kleiner Drechtstedenbestuur te komen dan nu wordt gedeeld, ook door het college van Dordrecht, maar het college wil zich op dit moment niet vastpinnen op zes bestuurders en hij pleit echt voor wat meer ruimte voor de formateur dan vanavond door een aantal partijen is uitgesproken.

Mevrouw **de Klerk** vraagt bij interruptie of het standpunt van het college van Dordrecht met betrekking tot twee Dordtse bestuurders bekend is in de andere gemeenten. Wethouder **Sleeking** antwoordt dat het in ieder geval gedeeld is in het Drechtstedenbestuur; hij weet niet of het in alle gemeenten al bekend is. Er zijn geen negatieve reacties bij hem binnengekomen. Het wordt in ieder geval wel gedeeld dat het Drechtstedenbestuur bij voorkeur uit politieke bestuurders moet bestaan. Er is een burgemeester als voorzitter. Het heeft ook niet de voorkeur om meer burgemeesters deel te laten uitmaken van het Drechtstedenbestuur, juist in het kader van de politieke verantwoording. De PvdA pleit volgens hem voor een bestuurder van buiten, die geen wethouder zou hoeven of mogen zijn. Volgens hem is dat mogelijk in de regeling; hij herinnert zich dat Dion van Steensel in het verleden als raadslid ook deel uitmaakte van het Drechtstedenbestuur, dus uitgesloten is dat niet. Hij neemt aan dat dat wel extra

kosten met zich meebrengt. De huidige bestuurders doen het allemaal pro deo; het is allemaal onderdeel van je mooie taak als wethouder. Datzelfde geldt overigens voor Drechtraadleden, die krijgen er ook geen cent extra voor betaald. De afsplitsing is iets waar volgens hem echt de Drechtraad over gaat, ook in het Reglement van Orde. Er zijn constructies denkbaar, zowel lokaal als regionaal, om dat te regelen, maar het is aan de Drechtraad om te bepalen of het gewenst is om dergelijke afsplitsingen geen toegang te verschaffen tot de Drechtraad. Het is aan een ander platform om het daar met elkaar over te hebben.

De heer **Romijnsen** vraagt de wethouder hoe lang die denkt dat het construct Drechtsteden nog gevrijwaard blijft van de kabinetsplannen voor 100.000 plus gemeenten. Hij gelooft niet dat het construct Drechtsteden juridisch houdbaar zal zijn in de wet.

Wethouder **Sleeking** antwoordt dat de voorstellen van het huidige kabinet nog door het parlement bekrachtigd moeten worden. Dordrecht vormt een gemeente van 120.000 inwoners en wat de toekomst zal brengen, is afwachten. De verwachting is dat gemeenten die denken dat ze alles op eigen kracht kunnen blijven doen, bedrogen uit zullen komen gezien de financiële positie en de taken. Dordrecht is bereid om kennis en deskundigheid met kleinere gemeenten te delen, maar het moet geen eenzijdig verhaal worden. Het kan niet zo zijn, dat is in het verleden naar zijn idee te veel gedaan, dat er vanuit Dordrecht veel wordt bijgedragen, ook financieel. Dat was vroeger wel lekker makkelijk voor de regio. Als je samen ergens voor wil gaan, dan moet je ook bereid zijn om daar echt aan bij te dragen.

De **voorzitter** geeft een samenvatting. Iedereen is wel van mening dat de samenwerking moet worden gecontinueerd en geïntensiveerd. Voor de politieke vertegenwoordiging in de vorm van extra portefeuillehouders is in deze Kamer weinig draagvlak; alle sprekers hebben zich daar niet positief over uitgesproken, (...opmerkingen zonder microfoon...) Invulling van de bezuinigingen en de bevoegdheden, wie waar voor verantwoordelijk is, is een punt om nader uit te werken, maar is wel als zorgpunt meegegeven. Met die samenvatting hoopt hij recht te doen aan de woorden van vanavond.

De opinies worden meegegeven via de agendacommissie, danwel rechtstreeks aan het college om een definitief voorstel te laten maken voor de gemeenteraad.

De heer **Hoogerduijn** merkt op dat dat niet mogelijk is. Voorafgaand aan de Drechtraad van 1 oktober moet lokaal een standpuntbepaling plaatsvinden. De Raadsinformatiebrief wordt in de besprekraad van 24 september voor kennisgeving aangenomen, of hij wordt besproken. De vraag is wat de commissie daar mee wil.

Mevrouw **De Smoker** merkt op dat er dan een raadsvoorstel had moeten liggen van het college en geen Raadsinformatiebrief. Het college had de raad dan rechtstreeks in positie moeten brengen voor haar taak: het bespreken van een voorstel.

De **voorzitter** antwoordt dat het inderdaad zo hoort te werken. Punt is dat er ook recht gedaan moet worden aan de opinie die is gegeven vanavond.

Wethouder **Sleeking** merkt op dat de raad het college heeft verzocht om een collegestandpunt kenbaar te maken; er is niet gevraagd om een raadsvoorstel. Hij kan zich voorstellen dat er nog wel even gekeken wordt naar aanleiding van de opmerkingen die nu zijn gemaakt, al hebben enkele fracties aangegeven nog fractieoverleg te willen voeren, maar dat zou kunnen resulteren in het ombouwen van de Raadsinformatiebrief naar een raadsvoorstel en dan heeft de raad ook eventueel de gelegenheid om dat te amenderen.

De heer **Hoogerduijn** stelt voor om er een besprekingspunt van te maken. Dan kan elke fractie er iets over zeggen in de raad en dan trekt de voorzitter een conclusie. Dan hoeft er geen voorstel te komen.

De heer **Pols** merkt op dat dan de discussie overgedaan wordt.

De heer **Van Antwerpen** steunt het voorstel van de heer Hoogerduijn.

De **voorzitter** constateert dat meerdere fracties dat voorstel steunen. In die bespreking komen alleen de items aan bod zoals hij die eerder heeft genoemd. Hij sluit de vergadering.

Bespreekpunt voor de raad.

VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE

D.D. 17 SEPTEMBER 2013

Sociale leefomgeving (Onderwijs)

RAADSINFORMATIEBRIEF OVER VOORTGANG EN PERSPECTIEF UNIVERSITY COLLEGE DORDRECHT / HOGER ONDERWIJS (1099164)

Voorzitter: de heer Kelholt
Secretaris: de heer Vooren
Verslag: Erna Verveer, Getikt! af audio

Woordvoerders:

Mevrouw Koene, WD
De heer Uilhoorn, D66
De heer Karapinar, GroenLinks
De heer Heijkoop, CDA
Mevrouw Vliegenthart, VSP
Mevrouw Catsburg, ChristenUnie/SGP
De heer Klous, BVD
Mevrouw Witsen Elias, WEK
Mevrouw Van den Bergh, PvdA

Namens het college is aanwezig wethouder Van de Burgt
Ambtelijke ondersteuning: Guido ten Dolle en Karei Willems

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom.

De heer **Klous** merkt op dat zijn fractie heeft teruggelezen wat er in de adviescommissie van 26 juni 2012 is gezegd over fasering en reservering van de gelden. Er is een no go, want er is geen accreditatie en dan is de vraag wat er moet gebeuren. BETER VOOR DORDT is niet voor een doorstart onder het mom van een soort verlengd University College, omdat veel onduidelijk is. Hij citeert uit de Raadsinformatiebrieven en geeft aan dat BETER VOOR DORDT nog geen behoefte heeft aan een concreet plan voor fase 2 en een kredietvoorstel in oktober 2013. De ontwikkelingspelen zijn namelijk nog niet goed gedefinieerd en nog niet voldoende geconcretiseerd. De financiering is onbekend en de komst van TU Delft en het STC is ongewis. Het University College als conceptidee is over; er ontstaat een nieuwe situatie en die moet tegen het licht gehouden worden waar het gaat om andere initiatieven rondom het HBO en de ontwikkelingen van het onderwijs in Dordrecht. Kijkend naar wat er in de Duurzaamheidsfabriek gebeurt en in de centra voor innovatief vakmanschap; volgens BETER VOOR DORDT hoeft de gemeente Dordrecht die laatste ontwikkeling niet te steunen; er zijn wat vraagtekens bij spoor 3. Wat BETER VOOR DORDT betreft eindigt de taak van de kwartiermeester hier en wordt het gebouw van de Wereldwaag niet meer in verband gebracht met het University College. De geplande masterclass kan gewoon doorgang vinden, maar is wat BVD betreft geen opmaat voor een vernieuwd University College en die hoeft niet plaats te vinden in de Wereldwaag. De TU Delft kan dit gewoon organiseren zonder bemoeienis van de gemeente; de master class is in wezen dan een commerciële activiteit waarbij de exploitatie voor TU Delft zelf is. Zijn fractie vraagt of het destijds gereserveerde bedrag van vijf ton voor EcoShape is overgemaakt.

De heer **Karapinar** merkt op dat als het niet lukt om studenten binnen te halen, je ze kennelijk uit China kunt halen. Dat lijkt hem net zo min haalbaar, ondanks de positieve teneur van het stuk, maar er is geen accreditatie en geen rijksbekostiging. Het college wil met drie sporen verder gaan, maar zijn fractie is geen voorstander. De eerste is de meest concrete, de masteropleiding shipping & transport. De TU Delft wil een agenda opstellen voor mogelijke onderwijsvormen in samenwerking met het maritiem

bedrijfsleven in de regio. Dat roept heel veel vragen op. De derde is dat de STC Group zich wil inspannen om een master opleiding Maritieme / Civiele Techniek op universiteitsniveau naar Dordrecht te halen. Er is dus geen garantie op resultaat. Erasmus stelt dat een University College in deze vorm niet aantrekkelijk zou zijn voor studenten, maar zelf gaan ze wel door; dat klinkt tegenstrijdig.

De heer **Heijkoop** merkt op bij interruptie dat de teneur van het betoog heel negatief is en vraagt of de heer Karapinar het met hem eens is dat je toch eerst de mogelijkheden moest verkennen en dat het in die zin niet voor niets is geweest. Het werk en de inzet van de kwartiermaker, de wethouder en de ambtenaren wordt zo toch wel tekort gedaan. De heer **Karapinar** wil niets afdoen aan de inzet van de mensen; hij geeft hen complimenten. Zijn fractie gelooft er niet meer in en het college volgens hem ook niet. Van de drie sporen is er slechts één concreet en die gaat hopelijk geen vijf ton kosten.

Mevrouw **Van den Bergh** merkt op dat haar fractie zich kan vinden in de betogen van de vorige sprekers. Je kunt er positief of negatief naar kijken. Er is veel gebeurd; het heeft wellicht Dordrecht positief op de kaart gezet, maar dat levert niets concreets op. De accreditatie komt niet en haar fractie gelooft er dan ook niet in dat er nu een University College komt. Er zijn intenties bij de TU, maar het is allemaal erg onzeker. Ook de Erasmus Academy is natuurlijk heel goed op zich, maar dat heeft niets met een University College te maken; ouderen kunnen daar een cursus volgen. Het is wel een uitbreiding van het aanbod, dus je kunt wel zeggen dat er wat gebeurt, maar niet onder het mom van het University College. Dat is toch een ander concept. Het programma met het Scheepvaart - en Transport College in Rotterdam zou in september kunnen beginnen, wellicht eerder; later gaan ze onderdelen doen van een master. Ook dat is niet helemaal concreet, maar het komt nog het meest concreet over. De PvdA is er heel sterk voor dat er een maritieme opleiding komt en liefst een technische. Ze vraagt het college of in oktober zwart op wit staat dat dat STC er komt, want daar is haar fractie heel sterk vóór. Waar dat toe gaat leiden is vers twee, maar: begin nuchter en realistisch. Ze hoort graag meer duidelijkheid over spoor 1, nu of in oktober, ook met betrekking tot de investeringen.

De heer **Heijkoop** merkt op dat eigenlijk de gelegenheid om even te rouwen heeft ontbroken. Je kunt er positief en negatief naar kijken. Het is niet gelukt en dat is heel teleurstellend, ondanks de inspanningen van de wethouder en de kwartiermaker die ontzettend zijn best heeft gedaan. Ook vanuit de ambtelijke top is er hard aan getrokken en toch is het niet gelukt en dat is ontzettend jammer. Na zijn vakantie heeft hij de Raadsinformatiebrief nogmaals gelezen, dit keer gericht op de toekomst. Er zijn mogelijkheden. Er is een mooi netwerk opgebouwd en wat het CDA betreft worden de mogelijkheden verder verkend. Zijn fractie heeft een zeer positieve grondhouding waar het gaat om de mogelijkheden. Met betrekking tot de oorspronkelijke financiën passen die uiteraard niet meer. Zijn fractie is zeer benieuwd naar het voorstel dat over enkele maanden zal worden voorgelegd.

De heer **Klous** vraagt de heer Heijkoop of die verwacht dat er een fase 2 komt, zoals gesteld in de Raadsinformatiebrief, of een heel andere ontwikkeling.

De heer **Heijkoop** antwoordt dat de heer Klous waarschijnlijk spreekt over de dekking van vijf ton; dat is niet zo heel interessant. De wethouder ziet nog genoeg mogelijkheden om verder te gaan en vraagt daar budget voor. De oude business case is niet realistisch meer; in het nieuwe kredietvoorstel van het college verwacht hij dan ook een nieuwe business case, waarmee de oude fasering die toewerkt naar een volledig University College wordt losgelaten.

De heer **Uilhoorn** merkt op dat D66 zich graag aansluit bij de woordvoering van het CDA, met uitzondering van het rouwproces. Kennelijk heeft het college een hoge ambitie gehad; dat is ook goed, want het is belangrijk dat er hoger onderwijs terugkomt in een stad met de grootte van Dordrecht. Wat D66 betreft zouden veel inspanningen verricht mogen worden om hoger onderwijs binnen te halen. Je kunt de verwachting hebben dat je een University College binnen kunt halen, maar als dat niet lukt moet je je doelen

bijstellen en blij zijn met wat er nu ligt. Wie weet wat de toekomst nog kan brengen. Ook D66 is erg benieuwd naar de uitwerking van het concrete plan van aanpak. Hij vraagt of de vijf ton dezelfde is als in het plan van aanpak, of dat er twee keer vijf ton mee gemoeid is.

De heer **Karapinar** merkt op dat de CDA fractie graag ziet dat de drie sporen verder worden onderzocht, maar spoor 2 en 3 gaan om intenties en inspanningen. Dat vindt GroenLinks te mager.

De heer **Heijkoop** merkt op dat hij de heer Karapinar kent als een raadslid met visie; elk resultaat begint met een inspanning. Je kunt geen garanties verwachten op dit punt. De kwartiermaker is tot de conclusie gekomen dat een volledig University College niet mogelijk is, maar ziet nog wel diverse mogelijkheden die uitgezocht moeten worden. Daar gelooft hij zeker in.

De heer **Karapinar** vraagt of de heer Heijkoop verwacht dat er een uitgewerkt voorstel zal liggen in oktober met betrekking tot spoor 2 en 3.

De heer **Heijkoop** antwoordt ontkennend; dat is uiteraard niet mogelijk. Het zal een organisch proces zijn waar wellicht wel voortgang te melden is in oktober. Maar je moet je teleurstelling over het niet doorgaan van het University College niet projecteren op de nieuwe initiatieven; dat zou heel erg zonde zijn. Hij stelt voor te focussen op wat wel mogelijk is.

Mevrouw **Van den Bergh** merkt op dat het haar fractie wel verstandig lijkt om in die vervolgrapportage wel degelijk een concrete uitspraak te verlangen over het STC.

De heer **Heijkoop** is dat met haar eens; in de Raadsinformatiebrief wordt ook een concreet voorstel in het vooruitzicht gesteld, begin oktober.

Mevrouw **Witsen Elias** sluit zich aan bij de heer Heijkoop; ook WEK vindt dat het college de kans moet krijgen om alternatieve plannen te realiseren. Het is van belang dat Dordrecht jongeren in de stad krijgt en daar moet je zoveel mogelijk voor doen. WEK wil dat het plan een kans krijgt.

De heer **Klous** merkt op bij interruptie dat er wel grote verschillen zijn. Eerst was er sprake van ongeveer 600 studenten in een soort bachelor situatie, maar dat gaat niet gebeuren. Hij vraagt mevrouw Witsen Elias of ze weet hoeveel studenten er in Dordrecht verwacht worden in de nieuwe situatie.

Mevrouw **Witsen Elias** antwoordt dat dat niet uitmaakt; het moet groeien. Je kunt er qua getal geen uitspraak over doen. Als het er tien zijn in het begin, dan zijn het er daarna 20 en daarna 100 en dan 600; het komt een keer.

Mevrouw **Catsburg** merkt op dat haar fractie ook van mening is dat de ambitie van een eigen University College voor de stad is overgegaan in een locatie aanbieden aan twee andere instituten die op eigen titel onderwijs bieden namens TU Delft en STC. Dordrecht mag daar ook blij mee zijn; de tweede doelstelling van de business case was de spin-off van studenten voor een levendige binnenstad. Al het werk van de kwartiermaker en de andere betrokkenen is sowieso heel goed geweest. Het is natuurlijk jammer dat er nu geen University College komt, maar haar fractie wil dat niet in de vriezer zetten, eerder in de koelkast. Als zich een gelegenheid voordoet wil haar fractie die kans graag alsnog grijpen en het opgebouwde netwerk biedt alleen maar meer kansen. Over het bedrag van vijf ton heeft haar fractie wel vraagtekens. De Wereldwaag is nog steeds een mooie onderwijslocatie die ook gebruikt kan worden; dan zou dat overigens geld moeten opleveren in plaats van vijf ton kosten. Dat moet goed gefundeerd beschreven worden in het nieuwe stappenplan met een kredietvoorstel erbij, maar ze gaat er van uit dat dat ook de bedoeling zal zijn. Ze hoort graag wanneer dat plan verwacht kan worden.

Mevrouw **Van den Bergh** vraagt of werkgelegenheid niet van belang wordt geacht.

Mevrouw **Catsburg** antwoordt dat als de TU Delft dit verzorgt, er waarschijnlijk geen werkgelegenheid in Dordrecht bij komt; de TU heeft eigen personeel in dienst.

Mevrouw **Witsen Elias** merkt op dat dat wel een spin-off kan hebben voor de horeca.

Mevrouw **Van den Bergh** merkt op dat een maritiem-technische vestiging sowieso goed is voor het aantrekken van bedrijven.

Mevrouw **Catsburg** merkt op dat ze dat niet zou willen beweren; met 13 minuten ben je met een Intercity in Rotterdam, het is wat dat betreft één grote regio. Dordrecht zal nooit Groningen kunnen evenaren als studentenstad, maar iets meer studenten zou allicht leuk zijn.

Mevrouw **Vliegenthart** sluit zich namens de VSP aan bij de woorden van het CDA en D66. De VSP is er voorstander van om de mogelijkheden verder te onderzoeken.

Mevrouw **Koene** sluit zich namens de VVD eveneens aan bij de woorden van het CDA en D66. Richting mevrouw Van den Bergh vindt de VVD het ook van belang voor het bedrijfsleven dat er voldoende mensen worden opgeleid die hier in de regio werkzaam zijn, ook hoger opgeleiden. Het kan inderdaad ook spin-off hebben voor de stad als er meer jongeren rondlopen in de stad. De VVD ziet met belangstelling uit naar het nieuwe business plan. Wellicht is het ook nog interessant om met Eindhoven contact op te nemen en daar expertise vandaan te halen.

Wethouder **Van de Burgt** merkt op dat na een locatie bieden aan Erasmus voor een University College en de teleurstelling daar over, het college geen afwijzingsbrief wilde hebben van Erasmus. Je ziet dat Erasmus dan met een HOVO en andere activiteiten binnen de stad een compensatie heeft gegeven. Het college heeft vervolgens gezegd: we gaan nu een stap naar voren doen: een University College gebouwd op drie elementen. Eén is het concept, macrodoelmatigheid, dus studenten breder opleiden dan alleen de bèta kant, gekoppeld aan de relatie met het bedrijfsleven; 32 bedrijven hebben zich verbonden aan het University College en er is nadrukkelijk gekeken naar de topsector water. Om daar een concept van te maken kostte meer tijd. Met dat concept is de stap naar voren gezet en hij is van mening dat het een goed concept is. Dat is bevestigd door de contacten; dat is ook te lezen in het verslag van de kwartiermaker. Dan wil je ook dat dat concept door een moederuniversiteit goed opgepakt wordt; dat het kwalitatief is en ook die plek krijgt en die doelstellingen haalt. Erasmus wilde zelf een University College en dat hebben ze nu in het pand van het Onderwijsmuseum. Ze hadden daar bijna geen studenten vorig jaar; nu hebben ze er 90, vorig jaar nog geen 10. Vandaar dat zij betwijfelden of ze een tweede University College wel vol zouden krijgen. De TU Delft is zeer geïnteresseerd geweest in het concept omdat ze zeiden: dit concept kunnen wij zelf niet leveren, kunt u ons helpen? Ze hebben de kwartiermaker uitgedaagd om mee te denken. Er is over nagedacht, maar het kwam niet rond. De TU heeft het University College in feite daarmee voor Dordrecht in de koelkast gezet.

De heer **Karapinar** vraagt naar de oorzaak.

Wethouder **Van de Burgt** antwoordt dat het concept niet paste binnen de universitaire opleiding die TU Delft nu aanbiedt. De bereidheid die ze hadden om dat in samenwerking mogelijk te maken, daar kon onvoldoende concreet invulling aan gegeven worden. Je kunt daar negatief over doen, maar dat doet hij niet. TU Delft heeft gezegd voorheen tot Rotterdam te kijken en nu kijken ze tot en met de Drechtsteden; dat is een stap. Het interessante van het concept was de multidisciplinariteit; dat konden ze niet leveren, maar ze waren zeer geïnteresseerd in de relatie met het bedrijfsleven in de maritieme sector, waar ze verschillende mogelijkheden voor hun eigen opleidingen zagen.

Ze hebben aangegeven een nieuwe strategie te hebben en te willen aansluiten bij de contacten met het bedrijfsleven om te zien wat zij gezamenlijk met Dordrecht zouden kunnen doen op dat terrein. Daar zit ook de topsector water bij en deltatechnologie past ook wel bij hen. Het concept University College past dus niet bij de TU Delft als bèta instituut en gaat in de koelkast. Het is een heldere vaststelling datje geen University College tot stand kunt brengen. Al die contacten hebben een propositie van STC opgeleverd, naast de interesse voor het bedrijfsleven en de topsector, om zich in Dordrecht te gaan vestigen. Wel hebben zij nadrukkelijk een eigen merknaam die wereldwijd bekend is en zullen als enig vakcollege in Nederland die naam ook willen dragen. Het aanbod wordt serieus bekeken. Het concept University College gaat dus in de koelkast, aangezien het concept goed is. Er is geen partner te vinden. Ten tweede, STC en TU Delft betekent eigenlijk een voortzetting om de relatie met hoger en

universitair onderwijs binnen Dordrecht toch mogelijk te maken. Terecht wordt opgemerkt dat dat geen tweede fase University College is; het is wel een tweede fase om hoger universitair onderwijs binnen Dordrecht te krijgen. De teleurstelling is wel geprojecteerd op het aanbod van TU Delft, de relatie met het bedrijfsleven en STC met betrekking tot master class opleidingen. Het is kansrijk om daar op door te pakken. Het zou mooi zijn als de propositie en de uitspraak van TU Delft in een business case uitgewerkt kunnen worden. Daar is op voorgesorteerd en er komt een voorstel.

Mevrouw **Van den Bergh** vraagt of de propositie van TU Delft vastzit aan STC.

Wethouder **Van de Burgt** antwoordt ontkennend; die kun je los van elkaar zien. STC doet een propositie waar wel de relatie met TU Delft in zit. Het voorstel dat in de maak is, heeft ook te maken met spoor 2 en spoor 3. Als de raad zegt: werk dat verder uit en kwantificeer dat ten aanzien van studentenaantallen, ten aanzien van opleidingen en middelen, dan komt het college daar mee terug en is de inzet om die partijen hier lokaal te vestigen. Er is nog een andere relatie: de Duurzaamheidsfabriek, het Centrum voor Innovatief Vakmanschap en een MBO koppeling. De Duurzaamheidsfabriek is daar nadrukkelijk op gaan functioneren; het technisch onderwijs van Da Vinei College is daar heel goed gepositioneerd met 12 bedrijven. Hij somt de diverse onderwijsvormen op in de beroepskolom van het technisch onderwijs en is er van overtuigd dat dit een toevoeging is aan die beroepskolom. Het bedrijfsleven vraagt om technici; als je dit kunt realiseren, is er een stukje toekomst ingevuld waar het bedrijfsleven om schreeuwt. Mevrouw **Van den Bergh** vraagt of dat geconcretiseerd kan worden in de volgende rapportage en wat de status van het aanbod is.

Wethouder **Van de Burgt** antwoordt dat er een termijn aan hangt; men wil in dit schooljaar aan de slag, zo vroeg mogelijk, om het STC ter wille te zijn. In augustus kwam het verzoek om 20 studenten hier te huisvesten; wethouder Reynvaan heeft een notitie uitgebracht van de twee corporaties die studentenhuysvesting aanbieden. Er wordt dus gezocht naar meer invulling vanuit de studenten. Het geheel valt op een andere manier samen dan het University College; de raad krijgt een business case met de tweede fase hoger en universitair onderwijs.

De heer **Klous** dankt voor de heldere uitspraak. Hij vraagt naar de positie van het STC. De opleiding die ze graag willen aanbieden is prima, maar de hele ontwikkeling van de Duurzaamheidsfabriek en het Centrum voor Innovatief Vakmanschap is er ook nog. Die komen wat later tot stand en hij vraagt de wethouder hoe de relatie tussen die twee opleidingen is en de mogelijkheden die worden voorgelegd. Hij vraagt of het misschien wat verderop in dit traject mogelijk is om het STC eens uit te nodigen, als het antwoord nog niet helemaal duidelijk is, om tekst en uitleg te geven in een adviescommissie. Dat geldt ook voor het bedrijfsleven.

Wethouder **Van de Burgt** antwoordt dat de verhouding met het STC enkele jaren geleden niet goed was. Door deel uit te maken van het Kenniscentrum Mainport Rotterdam, KMR, is de relatie verbeterd en door nadrukkelijk in te zetten op de topsector kwamen de inhoudelijke contacten tot stand. Het University College heeft dat verder versterkt ten aanzien van opleiding en vestiging. Daarmee is de Duurzaamheidsfabriek en het CIV wel verbonden met hetgeen STC in het hoger onderwijs gaat doen. Het is een MBO vakcollege, maar ze hebben de mogelijkheden om HBO aan te bieden. Het STC heeft de propositie gepresenteerd en heeft inzichtelijk gemaakt wat ze van plan zijn. Een bezoek aan STC is ook een mogelijkheid; dan zie je een kwalitatief, gerenommeerd vakcollege wat een nationale en internationale naam heeft met betrekking tot de opleiding. Als de heer Klous dat wil, neemt hij hem graag mee naar Rotterdam. Hij dankt voor de waardering voor de kwartiermaker, die heel veel heeft losgetrokken. De "bijvangst" is groter dan van te voren gedacht. Misschien moet de business case gemaakt worden op grond van de inhoud die nu gedeeld wordt en dat daarmee de financiën meelopen die daarvoor noodzakelijk geacht worden; dat is een andere volgorde.

De heer **Klous** merkt op dat zijn fractie het standpunt "geld volgt plan" aanhangt, dus dat is prima.

Wethouder **Van de Burgt** merkt op dat EcoShape een eigen ontwikkeling heeft met betrekking tot volarisatie van hun eigen kennis; dat is gekoppeld aan het University

College, maar dat is de koppeling met de topsector water. Die topsector met de human capital agenda water blijft gewoon in stand en op basis van die relatie heeft Dordrecht ze 5 ton gegeven voor de volarisatie die noodzakelijk werd geacht. Misschien zou er ook een bezoek gebracht moeten worden aan gebouw de Waag. Als je ziet wat er nu gepositioneerd is, dan zie je een onderwijscentrum in wording. Als je dat als uitvalsbasis neemt voor hoger universitair onderwijs is dat een goede plek gebleken. Eindhoven is al in Dordrecht geweest in de Duurzaamheidsfabriek. Ten aanzien van hightech technologie ontwikkelingen is daar een relatie mee en binnenkort gaat Dordrecht naar Eindhoven toe om weer kennis te nemen van de ontwikkelingen.

De heer **Klous** verwijst naar kaart 3; daar staan de bedrijven genoemd die betrokken zijn bij de Living Lab gedachte en zij gaan straks weer verder met de nieuwe business case. Hij vraagt of die het idee hebben dat er een tweeslag plaatsvindt, namelijk dat er een ontwikkelspoor 3 komt vanuit het STC en dat er een CIV komt waarbij ze hun aandacht als bedrijfsleven over die twee moeten verdelen en heel goed moeten nadenken welke werknemers zij in de toekomst opgeleid willen zien

De **voorzitter** stelt voor om inhoudelijke vragen te bewaren voor het debat als de business case er is en nu antwoord te geven op de politieke vraag.

De heer **Karapinar** dankt de wethouder voor de verhelderende toelichting. Zijn fractie is blij te horen van de wethouder dat het University College in de koelkast gaat. De drie sporen worden in de vorm van een business case uitgewerkt en daar zal zijn fractie op wachten alvorens een definitief standpunt in te nemen. Hij vraagt of deze Raadsinformatiebrief tot de komst van de business case ook in de koelkast kan.

Mevrouw **Van den Bergh** merkt op dat haar fractie in de uitwerking voornamelijk spoor 1 heel concreet wil zien en wanneer die opleiding gaat beginnen in Dordrecht. Ook met de financiële uitwerking; op dat moment beslist haar fractie pas.

De heer **Klous** merkt op dat zijn fractie enkele technische vragen aan de wethouder heeft gesteld. BETER VOOR DORDT heeft wel moeite met de omschakeling van het University College naar de nieuwe situatie. Als de wethouder nu aangeeft dat er een nieuwe situatie ontstaat en dat de vitale delen uit het University College gebruikt gaan worden om die nieuwe situatie op papier te zetten, dan denkt hij dat de wethouder het voordeel van de twijfel moet krijgen, maar zijn fractie zal zeer kritisch blijven kijken naar de rol van de twee onderwijsinstellingen en het belang van het bedrijfsleven in deze.

De heer **Heijkoop** spreekt waardering uit voor de collega's van BETER VOOR DORDT die vanuit de inhoud het nadere voorstel afwachten. Het betreft hier een Raadsinformatiebrief en die moetje vooral niet in de koelkast zetten, maar de informatie daaruit tot je nemen.

De heer **Karapinar** merkt op bij interruptie dat hij daarmee bedoelde aan te geven dat het niet naar de raad hoeft, maar kan wachten op het concrete voorstel van de wethouder.

De heer **Heijkoop** herhaalt dat het een informatiebrief is. De beantwoording door de wethouder was helder en voor dit moment voor zijn fractie voldoende om de Raadsinformatiebrief ter kennisname aan de raad te zenden.

Wethouder **Van de Burgt** merkt op richting de heer Klous dat de relaties met het bedrijfsleven doorlopen; TU Delft heeft daarjuist interesse voor getoond. Het CIV en de programmaliijn 1, de techniekroute en de vakmansroute is ingevuld met hetzelfde bedrijfsleven. De stuurgroep heeft dezelfde relatie met hetzelfde bedrijfsleven gelegd.

De **voorzitter** concludeert dat er toezeggingen zijn gedaan over het uitwerken van een nieuwe business case voor begin november, in ieder geval voor de begrotingsbehandeling. Pas op dat moment gaat de raad een beslissing nemen over de

daaraan verbonden financiën, uiteraard op basis van die uitwerking.
Raadsinformatiebrief wordt ter kennisname aan de raad doorgeleid.
Hij sluit de vergadering.

**VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE
D.D. 17 SEPTEMBER 2013**

Sociale leefomgeving (Maatschappelijke voorzieningen)

**RAADSINFORMATIEBRIEF OVER FACTSHEET INITIATIEVEN MAATSCHAPPELIJKE
ONDERSTEUNING 2013/2014 (1065016)**

**RAADSINFORMATIEBRIEF OVER INITIATIEVEN MAATSCHAPPELIJKE
ONDERSTEUNING 2013/2014 (964920)**

Voorzitter: de heer Kelholt
Secretaris: de heer Vooren
Verslag: Erna Verveer, Getikt! af audio

Aanwezig:
De heer Staat, ChristenUnie/SGP
Mevrouw Akansu, PvdA
Mevrouw Hovius, VVD
Mevrouw Bonnema, D66
De heer Tazelaar, VSP
Mevrouw De Klerk, GroenLinks
Mevrouw Nijhof, BETER VOOR DORDT
Mevrouw Veldhuijzen, CDA

Namens het college is aanwezig wethouder Wagemakers

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom. Dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van CDA, PvdA en GroenLinks.

Mevrouw **De Klerk** merkt op dat er een duidelijke opbouw te zien is van een aantal pilots en ontwikkelingen; dat is positief, evenals een project als het sociaal maatschappelijk team dat aan de voorkant zit. Die opbouw is wenselijk. Als je meer aan de voorkant kunt opvangen, is de kans immers groot dat je ellende in de toekomst voorkomt. Ze vraagt naar de financiering; het is een bestaande voorziening, maar er wordt wel 35.000 euro aan toegerekend. Hetzelfde geldt voor de bemoeizorg. De Innovatieagenda 2013 uitzetten in andere wijken vindt haar fractie waardevol omdat het om wezenlijk andere initiatieven gaat en het eigenlijk een soort maatwerk is in de betreffende wijk. Tweedelijns inzet Yulius, Bouman, GGZ: haar fractie is verbaasd dat ook hier een bedrag voor hun inzet nodig is en vraagt om uitleg. Datzelfde geldt voor het risico inventarisatie wet tijdelijk huisverbod. Over de pilot "housing first" wordt verteld dat dit succesvol is. Er wordt wel gesuggereerd dat met name met dit project de intramurale zorg afneemt omdat je extramuraal gaat werken en dat staat een beetje haaks op elkaar, want je richt je met dit project op een andere doelgroep. Ze zou graag een betere onderbouwing zien, want het gaat juist met dit project over mensen die op straat leven en niet in een bepaalde setting zitten.

Mevrouw **Veldhuijzen** merkt op dat er nog steeds onduidelijkheid is welke kant het opgaat met de Wmo richting de gemeente. Haar vraag is of het een wenselijke ontwikkeling is dat al dat geld steeds wordt ingezet.

Mevrouw **Akansu** merkt op dat de PvdA tevreden is over de genoemde initiatieven. Ook haar fractie is benieuwd naar de financiële opbouw. De staatssecretaris zou van plan zijn

om bepaalde taken niet naar de gemeenten, maar naar de zorgverzekeraars over te hevelen; ze vraagt naar de eventuele gevolgen.

De heer **Staat** merkt op dat de fractie ChristenUnie/SGP dit op zich goede projecten vindt waarmee Dordrecht zich goed voorbereidt op de decentralisatiedossiers. Opvallend is dat bij de projecten op zich slechts beperkt rekening gehouden wordt met het dossier jeugdzorg. Hij vraagt of dat opzettelijk is of dat er een andere reden is. Bij dit soort initiatieven kun je slechts een beperkt aantal instellingen mee laten draaien. Hij vraagt hoe andere instellingen geïnformeerd worden over de werkwijze en de resultaten van deze initiatieven en er bij worden betrokken als de decentralisaties tot uitvoering komen over anderhalfjaar. De doelstellingen zijn niet concreet genoeg; wanneer is een initiatief geslaagd? Hij sluit zich aan de bij de reeds gestelde vragen over de financiering.

Mevrouw **Nijhof** merkt op dat zij zich aan wil sluiten bij de vraag van mevrouw Veldhuijzen en de heer Staat. Ook BETER VOOR DORDT kijkt wel positief aan tegen de acht initiatieven, maar wil graag meer duidelijkheid over waar het naartoe moet, hoe het grotere geheel er nu uitziet, hoe het er straks uit moet zien en hoe die initiatieven daar in passen. Ze wil graag een schets van het grote geheel hoe het veld er straks uit ziet, met de overlap. Er is nu een zorgnetwerk en dat moet veranderen, met minder geld. Ze vraagt zich nog steeds af wat nu het uiteindelijke doel is en hoe deze initiatieven daar dan in passen.

Mevrouw **De Klerk** merkt op richting mevrouw Nijhof dat er bestaande initiatieven worden genoemd die al jaren functioneren en hun doel intussen wel zullen hebben bereikt. Ze vraagt of mevrouw Nijhof daar ook meer uitleg over wil.

Mevrouw **Nijhof** antwoordt dat er geen behoefte is aan meer uitleg over de inhoud van de initiatieven, maar wel meer uitleg over hoe zij passen binnen het doel.

Mevrouw **De Klerk** stelt voor de wethouder te vragen of de partners die nu deelnemen aan de overlegstructuur, ook na de transities bij machte zijn om een bijdrage te leveren. Mevrouw **Nijhof** gaat er van uit dat er regelmatig wordt overlegd, maar het gaat er om dat de gemeenteraad kaderstellend moet zijn. Het budget wordt kleiner en dan is het heel belangrijk om te weten waarom er gekozen is voor deze initiatieven. Het klopt dat er al jaren een aantal zaken loopt en dan is de vraag waarom daar geld naartoe moet. Maar haar vraag is eigenlijk waarom de keus is gemaakt voor juist deze initiatieven, wat het doel is en hoe dat straks past in het nieuwe plaatje. Wat ook opvalt, is dat er in de Raadsinformatiebrief wordt gesproken over dat de pilot ten aanzien van de decentralisatie Jeugdzorg loopt, maar zij ziet dat niet terug in de inhoud. Wellicht kan de wethouder aangeven of er andere initiatieven daar naast lopen.

Mevrouw **Hovius** merkt op dat zij er naar kijkt met een andere blik, te weten die van een ondernemer. Het stuk wat is toegevoegd, is eigenlijk het document dat destijds is gegoogled. Ze ziet een aantal vragen vanuit de vorige commissie nog steeds niet beantwoord, onder andere de vraag of er keus was uit meer initiatieven en waarom er voor deze is gekozen. De heer Staat vroeg of de initiatieven smart geformuleerd kunnen worden; dat is inderdaad nu nogal vaag. De stand van zaken is bijvoorbeeld dat beide groepen op korte termijn met een plan van aanpak komen voor een project. Er is wel een ton naartoe gegaan en haar fractie vraagt of dat plan van aanpak er inmiddels is.

Mevrouw **Bonnema** merkt op dat D66 vorige keer aangaf dit prima initiatieven te vinden. Uiteraard is ze nog steeds benieuwd naar het totale plaatje en het proces om daar te komen. Over het ontwerp en de uitvoering wil ze graag enkele kaderstellende opmerkingen maken. In de aanbiedingsbrief staat dat er kaderstellend bezig gegaan moet worden met dit belangrijke thema. D66 ziet graag het leren georganiseerd en de tegenkracht van de cliënten; zorg voor regelmatige feedback of cliëntenonderzoek, of een sociale ombudsman. Dat kan helpen bij het totale ontwerp. Het is prima om cliënten van Bouman en Yulius te betrekken in de zorgnetwerken, maar organiseer ook het leren daarvan en het leren met elkaar in de wijknetwerken. Ze denkt terug aan het functioneel ontwerp van zorg voor jeugd; daar is een heel proces aan voorafgegaan en dat vindt ze

in deze stukken nog niet terug, enkel de losse pilots. Ze vraagt hoe het budget wordt georganiseerd per wijkzorgnetwerk en hoe er wordt aangestuurd. Ze ziet straks graag een totaalplaatje tegemoet voor de aansturing en de samenhang.

De heer **Tazelaar** merkt op dat ook de VSP blij is met de benadering aan de voorkant. Hij vraagt of er al specialisten zijn opgeleid die de controlerende taak kunnen uitvoeren of alles wel goed gaat. Het begeleiden van de organisatie vraagt veel aandacht, zeker jeugdzorg.

Wethouder **Wagemakers** merkt op dat de gemeente aan de vooravond staat van grote veranderingen binnen het sociaal domein. Over de decentralisaties is nog veel onduidelijk; vorige week werd ineens bekend dat de overheid de persoonlijke verzorging niet naar de gemeenten, maar naar de zorgverzekeraars wil overhevelen. De gemeente heeft er driekwart jaar aan voorbereidingen in gestoken en is niet gekend in het overleg dat ondertussen met het zorgveld is gevoerd. Vanuit de G32 is richting de staatssecretaris een krachtig signaal van ongenoegen geuit, los van de inhoudelijke argumentatie voor beide keuzes. Op dit moment is nog heel veel onzeker. Tegelijkertijd vindt er al heel veel plaats op het gebied van maatschappelijke ondersteuning. Veel van de initiatieven lopen al langer, maar werden in het verleden vanuit de centrumgemeente Dordrecht gefinancierd. Omdat dat taken zijn die vooral aan de voorkant zitten in preventie, vroegsignalering en minder in opvang, is in 2012 in het strategisch beleidsplan Wmo opgenomen dat die taken naar de lokale gemeenten in de regio, dus ook naar Dordrecht gaan. Gaat Dordrecht daar dan extra middelen voor vrijmaken, was vervolgens de vraag. Dordrecht betaalt nu deze initiatieven vanuit Dordrecht om dat ze belangrijk gevonden worden; niet meer vanuit centrumgemeentemiddelen, maar vanuit de Wmo budgetten, de drie stelposten die in de Raadsinformatiebrief genoemd zijn. Hij neemt het signaal van smart formuleren wel mee, maar dat maakt het wel lastiger. Je zult naar een systematiek moeten waarbij je aan de voorkantje doelen zo concreet mogelijk formuleert, liefst kwantitatief. Daar wordt nadrukkelijk aan gewerkt om dat beter dan nu vorm te geven, want hij kan de vraag goed plaatsen. Smart in de tijd lukt wel; de budgetten zijn bedoeld voor 2013 en 2014. Eind 2014 houdt vooralsnog de financiering weer op en tegen die tijd zal gekeken moeten worden welke projecten echt het verschil maken. Hij noemt de lokale zorgnetwerken; daar wordt nu voor West gekeken op welke manier de verbinding gelegd kan worden met de sociale wijkteams in Dordt West. Ergens iets bij betekent datje ook ergens mee moet gaan stoppen, want meer netwerken en meer overlegtafels voegt niets toe aan de opdracht om met minder middelen zo efficiënt mogelijk om te gaan. Er is gevraagd waarom de inzet van Bouman en Yulius betaald moet worden in de zorgnetwerken. In het verleden hebben ze aangegeven dat de uren voor overleg betekenen dat een medewerker niet productief is en dat was reden om te overwegen te stoppen met de deelname aan het overleg. De gemeente vindt het belangrijk om deze mensen op afroep beschikbaar te hebben. Vaak staan er casussen op de agenda die één van de twee partijen raakt; materieel betekent het dat ze iedere keer nog aanwezig zijn. Het wordt billijk gevonden om beide organisaties een financiële tegemoetkoming toe te kennen, die overigens lang niet kostendekkend is. Bij de pilot Housing First geldt soms inderdaad dat de mensen op straat leven, maar het gaat ook vaak om mensen die in de groepsopvang van het Leger des Heils moeite hebben zich staande te houden. Het is dus niet per definitie alleen voor mensen op straat. Vandaar de pilot om mensen zelfstandig te laten wonen onder bepaalde condities; daar is in Den Haag al meer ervaring mee opgedaan en hij is zelf wezen kijken. Het is wel een ontwikkeling van intramuraal naar extramuraal die in zijn ogen een kans verdient.

Mevrouw **De Klerk** is dat met hem eens, maar als mensen van straat gehaald kunnen worden heeft dat ook maatschappelijke effecten, in de zin van minder overlast. Het is dus wel de moeite waard om er geld in te stoppen, want geld kost het toch.

Wethouder **Wagemakers** is het daar mee eens. Jeugdzorg komt relatief weinig in het stuk aan bod. Dat is deels waar, maar tegelijkertijd loopt er ook een aantal pilots binnen de decentralisatie Jeugdzorg, ook in Dordrecht. Zijn collega de heer van der Vlies trekt

daar hard aan. In de stuurgroep is daar vorige week nog over gesproken. In de bredere context zijn die pilots een voorloper op de noodzakelijke veranderingen die vanaf 2015 nodig zijn. Het zijn ook leertrajecten; het is nadrukkelijk de bedoeling om van elkaar en met elkaar te leren wat de effecten zijn van de initiatieven die voorliggen en op welke manier je de inzet kunt verbeteren en daar waar een verbinding wordt gelegd met andere bestaande netwerken te kijken op welke manier je daar mee doorgaat. Je moet niet méér netwerken en ondersteuningsstructuren bouwen, maar ook bekijken wat eventueel stop gezet kan worden.

De heer **Staat** merkt op bij interruptie het toch vreemd te vinden dat die regionale initiatieven met betrekking tot jeugdzorg dan niet genoemd worden in de Raadsinformatiebrief.

Wethouder **Wagemakers** antwoordt dat dat gekund had, maar dan zou hij ook de pilots in het kader van de AWBZ maatregelen hebben kunnen noemen. Je kunt er alles onder hangen, maar dat komt het overzicht in zijn optiek niet ten goede. Binnen de decentralisatie van de jeugdzorg zijn de pilots nadrukkelijk met de gemeenteraden te delen. Bijvoorbeeld de pilot "Volg" in Krispijn over de ontschotting van budgetten is wel in een brief genoemd.

De heer **Staat** antwoordt dat er recent een presentatie in de Drechttraad is gegeven, maar daar zijn volgens hem niet al die initiatieven genoemd.

Mevrouw **Nijhof** merkt op dat de pilots wel genoemd zijn, maar niet inhoudelijk. Alles noemen is misschien verwarrend, maar er zijn allerlei losse initiatieven en zij mist de samenhang.

Wethouder **Wagemakers** antwoordt dat hij in het Drechtstedenbestuur het aanbod heeft gedaan om in december in de carrousel een werkvorm voor een presentatie te kiezen waarbij mensen letterlijk op de vloer gezet worden om te laten zien welke organisaties langs wat voor lijnen bezig zijn, met name om die samenhang in beeld te brengen. In juni heeft hij die werkvorm gezien en dat is heel verhelderend om het totale plaatje te laten zien. Dat komt dus in december in de Drechttraad en mogelijk ook nog eerder in Dordrecht.

Mevrouw **Bonnema** merkt op dat het ontwerp van jeugdzorg in haar beleving tot stand is gekomen, alleen kijkend naar het proces en niet kijkend naar organisaties.

Wethouder **Wagemakers** antwoordt dat er juist vanuit organisaties ook gekeken is op welke manier ze dat functioneel ontwerp vorm kunnen geven; hij kan de opmerking daarom niet geheel duiden. Hij is graag bereid om een overzicht te geven van de pilots die op dit moment binnen jeugdzorg lopen, met de verbinding met allerlei andere initiatieven: de helpende handen, de verlengde ketendementie, vrijwillige inzet thuisbegeleiding en Syndion.

Mevrouw **De Klerk** zou dat op prijs stellen. Het is mooi om te kunnen zien waar de verbinding is tussen de verschillende transitie's.

Wethouder **Wagemakers** vraagt of de methodiek van de fact sheets voldoende is, of dat de raad uitgebreidere informatie wil zien en hoe uitgebreid het dan moet zijn.

De heer **Staat** herhaalt dat het zo concreet als mogelijk moet zijn.

De fracties PvdA, D66 en CDA sluiten zich aan bij de wens om meer aanvullende informatie.

Mevrouw **Veldhuijzen** vraagt in hoeverre je als gemeenten de mogelijkheid hebt om te voorkomen dat er nog een keer een verrassing komt vanuit de landelijke overheid. Je bent aan het voorsorteren, maar je weet nog steeds niet goed hoe en ze zou daar graag meer zicht op krijgen.

Mevrouw **Nijhof** sluit zich aan bij de wens om meer verdieping. Ze wil ook graag weten of het mogelijk is om budgettair meer informatie te geven: zoveel geld is er straks, daar gaat zoveel aan bezuinigen af, voor zoveel geld lopen er pilots; dan wordt het veel concreter.

Mevrouw **Hovius** vraagt om smart geformuleerde doelstellingen en liefst een tussenevaluatie, bijvoorbeeld over drie maanden, met concrete cijfers.

Wethouder **Wagemakers** merkt op dat vertegenwoordigers van landelijke partijen wordt verzocht dit in de Tweede Kamer aan te kaarten, want de jeugdwet moet nog door de Eerste en Tweede Kamer heen, evenals de nieuwe Wmo wet. De voorbereidingen op die beweging moeten intussen doorgaan, anders is het niet meer haalbaar. Hij deelt de zorg van mevrouw Veldhuijzen; je weet niet wat er aan het eind van het bestuurlijk traject komt te liggen. In het belang van de cliënten moet je doorgaan, samen met het veld, om de benodigde innovatie nu al in gang te zetten. Hij is wat dat betreft best aangenaam verrast door de mogelijkheden die er nu al liggen om bepaalde slagen te maken.

Mevrouw **De Klerk** vraagt in hoeverre er veranderingen gaande zijn die de visie tegenwerken en doen vermoeden dat bepaalde doelstellingen niet gehaald kunnen worden.

Wethouder **Wagemakers** antwoordt dat de visie beschrijft waar je naartoe wilt en daaronder zit een aantal uitgangspunten. Een daarvan is de keuzevrijheid van cliënt en het is de vraag hoe Den Haag daar straks mee omgaat. Dat is wel de meest prangende op dit moment. In de nieuwe Raadsinformatiebrief komt een opsomming van de pilots op het gebied van jeugdzorg; er wordt in kaart gebracht welke andere pilots in Dordrecht er lopen. Daar waar mogelijk wordt ook de verbinding gelegd met deze initiatieven. De werkvorm is bijna een werktheater, waarmee hij graag laat zien hoe de huidige situatie is qua netwerken en lijnen tussen organisaties en hoe de verandering in beeld gebracht wordt. In de carrousel heeft hij richting de heer Van Verk aangegeven dat er op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een transitie arrangement; het historisch budget van de afgelopen jaren is bekend, er is informatie uit het veld, maar daartussen zit nog een fors gat wat nog dichtgelopen moet worden. Het historisch budget van de regio Zuid-Holland Zuid is 94 miljoen op Jeugdzorg; er is nu informatie beschikbaar dat naar 66 miljoen tikt, maar er ontbreekt zoals gezegd nog informatie. De vraag is of die 94 miljoen voldoende is of te weinig, of misschien te veel. Dat zal de komende weken richting 1 oktober helder moeten worden. De taakstelling is 15% vanuit het rijk; daarbovenop komt nog een taakstelling van de provincie, misschien bij elkaar 20%. Voor AWBZ is het nog ingewikkelder, want die informatie is er niet. Als je niet weet hoeveel geld je hebt, is het ook lastig om afspraken te gaan maken.

Mevrouw **Veldhuijzen** stelt voor om die presentatie voor een brede groep toegankelijk te maken in december, zodat meer mensen de kans hebben om beter inzicht te krijgen.

Mevrouw **Hovius** benadrukt dat het smart geformuleerd moet worden.

De heer **Tazelaar** vraagt nogmaals of er specialisten zijn opgeleid om het project te begeleiden en te controleren.

Mevrouw **De Klerk** merkt op dat in de sheets bestaande projecten worden genoemd. Los van het feit of de nieuwe projecten wel of niet benoemd zijn, is het interessant om te bekijken welke projecten er ter discussie staan. Laat zien waarom bestaande projecten er op staan en de reden daarvoor.

Wethouder **Wagemakers** antwoordt dat dat terugkomt in de nadere evaluatie. Het is nog te vroeg om dat al aan te geven.

Mevrouw **De Klerk** antwoordt dat ze nog geen eindresultaat hoeft te weten, maar ze wil graag aangegeven zien wat nieuw is en wat bestaand is.

Wethouder **Wagemakers** merkt op dat de fact sheets in het voorjaar zijn geschreven en ondertussen is er een halfjaar verstreken. Hij stelt voor een update te geven van de stand van zaken op de initiatieven, in de hoop dat het dan snel geagendeerd kan worden ter bespreking. Richting de heer Staat merkt hij op dat als initiatieven succesvol blijken te zijn, er gekeken wordt of dat is uit te breiden, bijvoorbeeld naar andere wijken of naar andere organisaties. Het heeft niet de voorkeur van het college om het in te veel verschillende handen te leggen; daarmee ontstaat versnippering. De voorkeur gaat uit naar één of twee aanbieders die het goed kunnen organiseren, boven het zo breed mogelijk uitzetten uit oogpunt van efficiency. Belangrijk is wel dat er een zekere mate

van keuzevrijheid moet kunnen zijn voor passende ondersteuning, ook op basis van identiteitsgebonden problematiek.

Richting de heer Tazelaar merkt hij op dat er nog geen controleurs worden opgeleid om toezicht te houden; hij weet ook niet of dat uiteindelijk de weg moet gaan worden waarop je gaat zitten. Je maakt met partijen afspraken, die schrijf je op.

Klanttevredenheidsonderzoek is een heel belangrijk instrument om te toetsen of het goede wordt geleverd en dat betekent dat je financiële afspraken leidend zijn. Je zou niet de route van controleurs op moeten willen gaan met elkaar. Kwaliteitstoezicht is landelijk door de Inspectie geregeld; in Den Haag is dit een onderwerp waarvan ze graag willen weten hoe de gemeenten daar bij de decentralisaties mee om zullen gaan. Dat komt nog terug bij de verdere uitwerking.

Mevrouw **Hovius** wil dit specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden uitgewerkt zien.

Mevrouw **Bonnema** wil in de Raadsinformatiebrief ook graag een perspectief naar het grote geheel zien.

Wethouder **Wagemakers** zegt toe een poging te doen om het grote geheel te schetsen, maar wil de verwachtingen toch enigszins temperen; er ontbreekt zoals gezegd nog de nodige duidelijkheid.

De **voorzitter** concludeert dat de Raadsinformatiebrief voor kennisgeving naar de raad kan worden doorgeleid. De wethouder heeft toegezegd binnen enkele weken met extra informatie te zullen komen in de vorm van een Raadsinformatiebrief over de andere pilots, zoals vastgelegd in het verslag. Daarbij wordt een doorkijk gegeven in de stand van zaken van de genoemde initiatieven en in de andere pilots en initiatieven die in Dordrecht spelen. Hij sluit de bijeenkomst.

**VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE
D.D. 17 SEPTEMBER 2013**

Fysieke leefomgeving (Ruimtelijke Ordening)

**RAADSINFORMATIE BRIEF OVER UITWERKING AANBEVELINGEN VAN HET
STADSBERAAD (1054910)**

Voorzitter: de heer Riet
Griffier: mevrouw M. van Hall
Verslag: Erna Verveer, Getikt! af audio

Aanwezig:
De heer Tiebosch, D66
De heer van Burg, ChristenUnie/SGP
Mevrouw Heijmans, PvdA
De heer Karapinar, GroenLinks
Mevrouw Koene, VVD
Mevrouw Van Dongen, BETER VOOR DORDT
De heer Tazelaar, VSP

Namens het college is aanwezig wethouder Sleeking.
Namens de ambtelijke organisatie zijn aanwezig de heer Wansink en mevrouw Van Es.

De **voorzitter** opent de vergadering.

Mevrouw **Heijmans** merkt op dat haar fractie in grote lijnen kan instemmen met de Raadsinformatiebrief. Een verdere beperking van de mogelijkheden van eigenaren door het inbouwen van een bouwhistorische beleidskaart is onwenselijk, met name de regel dat pas een sloopvergunning verleend mag worden als er goedkeuring is gegeven. Haar fractie wil geen verdere beperkingen opleggen. Met betrekking tot de communicatie over de welstandcommissie is haar fractie er niet voor om die af te schaffen; wel moet de communicatie wat beter en moderner. Een artikel in de krant is wel heel minimaal; een reclamefilmpje in de Movies of bij RTV Dorcht zijn ook mogelijkheden die bij haar op zijn gekomen. Ze vraagt wat ze zich voor moet stellen bij ateliers.

Mevrouw **Van Dongen** merkt op dat BETER VOOR DORDT zich afvraagt of wordt overwogen om in de welstandsnota de gebiedsgebonden excessenregeling op te nemen voor vergunningvrije bouwwerken. Het zou vervelend zijn als je in een mooi gebied een vergunningvrije dakkapel kan bouwen die ineens zebrastrepen krijgt; dat zijn excessen en het zou mooi zijn als dat in de regeling meegenomen kan worden. Later zal het misschien in andere gebieden ook aan de orde zijn. Ze vraagt naar de stand van zaken van de ontwikkelingen; ze vraagt hoe een beeldkwaliteitsplan tot stand komt. Haar fractie ziet op allerlei fronten een zich terugtrekkende overheid; juist voor het behoud van de historische binnenstad is het van belang dat de overheid zich hier daadwerkelijk in mengt en reguleert watje echt wilt behouden. Er zijn ambities met de historische omgeving; uit de bouwhistorische beleidskaart meent zij datje dat juist wel op kun maken en wat haar fractie betreft is het ook belangrijk om die ambities met de historische omgeving ook echt vast te leggen.

Mevrouw **Heijmans** merkt op bij interruptie dat er rijksmonumenten zijn, gemeentelijke monumenten en beeldbepalende panden; er is een beschermd stadsgezicht en nu wil de fractie BETER VOOR DORDT er nog een categorie aan toevoegen die ook beperkend werkt, namelijk het bouwhistorische pand. Zo'n pand kan haars inziens op grond van de andere regelingen worden beschermd.

Mevrouw **Van Dongen** antwoordt dat als dat absoluut afdoende is en dit volstrekt overbodig zou zijn, zij dat graag hoort van de wethouder. Maar vooralsnog zou je de mogelijkheden die er zijn voor bescherming van dit gebied, goed af moeten bakenen. Te vaak is het gebeurd dat dingen toch konden, waar je als fractie niet vrolijk van werd. Beter nu goed kijken en wellicht een overmaat aan inzet, dan toch hiaten oplopen.

De heer **Tiebosch** merkt op dat er vorige week is gesproken over particulier opdrachtgeverschap; daar zijn met name de gronden binnenstad besproken ten aanzien van parkeren. Wethouder Reynvaan zei toen dat als er gebouwd kan worden, dit parkeren op eigen terrein betekent. Hij vraagt wethouder Sleeking of die visie gedeeld wordt en of dat dan geen problemen geeft voor de wijze waarop nu alles qua toetsingskader is beschreven.

De heer **Tazelaar** sluit zich aan bij BETER VOOR DORDT; beeldkwaliteitsplannen zijn voor de stad heel belangrijk. Er moet goed vastgelegd worden wat wel en niet kan en mag, voor de hele stad. Er is nu een boekje voor dakkapellen en serres met afmetingen en dergelijke. Parkeren in de binnenstad moet op eigen terrein als er gebouwd wordt. Het is wel een beetje lastig met de gevellijnen. Zijn fractie is er voor om gebieden aan te wijzen in de gehele stad waar wat mogelijk is, om wildgroei te voorkomen. Mevrouw **Koene** merkt op richting de heer Tazelaar dat er toch in het kader van de welstand al veel vastgelegd is in diverse stukken.

De heer **Tazelaar** is dat met haar eens, maar vindt datje goed schriftelijk moet vastleggen wat waar mogelijk is, zodat je niets vergeet in de stad.

De heer **van Burg** merkt op dat zijn fractie er voorstander van is om het historisch stadsgezicht te beschermen en vraagt naar de juridische status van een beeldkwaliteitsplan.

De heer **Karapinar** sluit zich bij die vraag aan. Hij merkt op dat er geen wettelijke mogelijkheid is om opdrachtgevers te verplichten om voorafgaand aan de bouwaanvraag informatie over een plan te geven, maar met een bouwprotocol wordt daarmee wel aangedrongen om dat te doen. Hij vraagt of het dan wettelijk wel mogelijk is. Zijn fractie is voor meer diversiteit; het karakter behouden is een te eenzijdig beeld. Je moet ook eigentijdse architectuur een kans willen geven, met behoud van het historisch aanzicht. De organisaties die er bij worden betrokken zijn waardevol, maar er zouden meer diverse groepen bij betrokken moeten worden.

Mevrouw **Van Dongen** vraagt hem of meer diversiteit ook betekent dat je makkelijker moet omgaan met slopen. Haar fractie vindt het heel belangrijk dat de gemeente desnoods de grenzen opzoekt in dit gebied van het aanschrijvingsbeleid als monumenten in verval raken. Ze vraagt hoe GroenLinks daar in staat.

De heer **Karapinar** antwoordt dat GroenLinks geen voorstander is van makkelijk slopen, maar als er de keus is tussen slopen of renoveren met behoud van de historische waarde, dan kun je ook kijken of je er met behoud van de historische waarde ook een eigentijdse architectuur aan mee kunt geven. Dat is het meer. Watje kunt behouden aan historische gevels, moetje behouden.

Mevrouw **Koene** merkt op dat de bouwhistorische beleidskaart leidde tot een korte discussie met betrekking tot de terugtrekkende overheid; de VVD is daar wel voor, maar dat betekent niet dat alles maar gebouwd of gesloopt moet kunnen worden. Dordrecht moet echter geen openluchtmuseum worden en er moet ruimte blijven voor nieuwe initiatieven, mits passend op de plek waar ze komen te staan. Het is nu een beetje lastig dat eigenaren van monumenten zo enorm beperkt worden; dat is niet realistisch. Als eigenaar wil je bepaalde dingen doen die misschien heel logisch zijn en daar moet dan ook wel wat meer ruimte voor zijn. Ze moest denken aan de bijeenkomst in Kunstmin waar van Rossum prachtig verhalend aangaf dat je weliswaar moet letten op gevellijnen, maar dat het niet zo moet zijn dat alles in die stijl moet. De kracht van het geheel is dat het uit verschillende periodes stamt. In 2013 is Dordrecht ook in staat om hele mooie

panden te bouwen, die misschien een heel ander karakter hebben, maar wel datgene toevoegen wat in deze tijd mooi gevonden wordt.

De heer **Tazelaar** merkt op dat dat zo is, maar het is wel goed dat bouwmeesters zoals de welstandcommissie daar naar kijken. De ene architect vindt dit passen en de ander vindt dat passen; je zult toch een beetje een beleid moeten bepalen. Het gesprek met welstand moet blijven in zijn optiek.

Mevrouw **Koene** merkt op dat de bewoners in de buurt er volgens haar altijd bij betrokken worden; het kan niet zo zijn dat iemand een plan indient en dat daar meteen een stempel op komt. Het moet besproken worden en aan een aantal eisen voldoen, maar het hoeft niet altijd een historisch karakter te hebben wat de VVD betreft.

Wethouder **Sleeking** merkt op dat hij het gevoel kreeg dat het debat rond het stadsberaad overgedaan werd; er is veel input verzameld die wordt gebruikt bij de ontwikkeling van het beeldkwaliteitsplan en het nieuwe welstandbeleid. Over die elementen zijn de afgelopen maanden gesprekken gevoerd, ateliers en werkbijeenkomsten georganiseerd met professionals en met burgers. Daar zijn onder andere de stedenbouw, de welstand en de monumentencommissie bij betrokken geweest. Ook de actieve deelnemers aan het stadsberaad zijn uitgenodigd en er zijn twee bijeenkomsten met externen georganiseerd. Hij heeft de eerste resultaten van de ontwikkeling van het beeldkwaliteitsplan gezien en is enthousiast om te zien hoe dat is aangepakt; vanuit de historische structuur van de binnenstad is gekeken welke deelgebieden er te onderscheiden zijn, naar functie, naar gaafheid en historisch karakter. Vanuit dat kader wordt verder gewerkt om tot invulling te komen van dat beeldkwaliteitsplan. Wat passend bouwen is, komt dus later opnieuw aan de orde.

Mevrouw **Van Dongen** vraagt bij interruptie of het beeldkwaliteitsplan een stapel a4-tjes is of dat het de moeite waard is om het te presenteren aan de raad.

Wethouder **Sleeking** antwoordt dat dat laatste zeker het geval is. Edwin van Zon was helaas niet beschikbaar vanavond, maar wellicht kan dat nog ingepland worden. Aan de welstandcommissie is gevraagd te bekijken hoe er beter gecommuniceerd zou kunnen worden; dat heeft er toe geleid dat op de gemeentelijke website onder Bouwen te zien is hoe de commissie is opgebouwd en wat haar functie is, wanneer ze vergaderen en over welke onderwerpen. Alle vergaderingen zijn openbaar en vinden plaats in Kamer 1; hij nodigt eenieder uit om zo'n vergadering bij te wonen.

Mevrouw **Heijmans** merkt op dat dat handig is als iemand al weet dat er een welstandcommissie is en weet waar hij moet zoeken. Het gaat haar fractie er om mensen actief er bij te betrekken; dat doe je eigenlijk alleen maar door de mensen zelf op te zoeken en ze informatie aan te reiken.

Wethouder **Sleeking** antwoordt dat hij het wel een goed aandachtspunt vindt; misschien is de pagina Gemeentenieuws een optie, of RTV Dordt of de opening van de nieuwe bioscoop, als iedereen tenminste blijft zitten en niet wegloopt.

BETER VOOR DORDT vroeg naar de excessenregeling; die wordt inderdaad geïntegreerd in de nieuwe welstandsnota. Nu en dan heb je onvoldoende instrumenten om op te kunnen treden bij excessen. Hij noemt als voorbeeld het pand aan de Toulonselaan waar de regelgeving eigenlijk te kort schiet om op te treden. De heer Tiebosch sprak over het parkeren; inderdaad moet bij nieuwbouwplannen het parkeren op eigen terrein geschieden, maar er is wel ruimte om daar van af te wijken, anders zou je wel heel snel tegen allerlei belemmeringen aanlopen. Meestal wordt dan verwezen naar de parkeergarages, maar er worden geen extra vergunningen uitgegeven in de binnenstad. Mevrouw **Heijmans** merkt op bij interruptie dat je slechts beperkt kunt afwijken van de parkeerregel omdat de ruimte beperkt is in de binnenstad.

Wethouder **Sleeking** antwoordt dat men dan elders een plekje moet organiseren, of ze zien van een auto af.

Mevrouw **Van Es** geeft een aanvullende toelichting op de bouwhistorische beleidskaart. Panden die aan de buitenkant ingrijpend zijn veranderd en daardoor geen monumentale uitstraling meer hebben, maar waarbij je het vermoeden hebt dat er nog een oude kap of oude balken in zitten, kun je daarop onderzoeken. In een gemoderniseerd pand kan zich

een middeleeuwse structuur bevinden en dat gaat verder dan het beschermen van het aanzicht van de stad.

Mevrouw **Heijmans** merkt op bij interruptie datje daar toch de Monumentenregeling voor hebt.

Mevrouw **Van Es** antwoordt dat er vele rijksmonumenten zijn waar nooit binnen is gekeken; daar is niets over bekend.

Mevrouw **Heijmans** merkt op datje die panden dan onder de Monumentenregeling zou moeten laten vallen en daar geen nieuwe categorie voor toe zou moeten voegen.

Mevrouw **Van Es** werpt tegen dat het lastig is, omdat het om zaken gaat die je nog niet weet. Je hebt dan de gelegenheid om te onderzoeken wat er is; dat is het belangrijkste.

Mevrouw **Koene** vraagt waar dan de zeggenschap blijft van de eigenaar van zo'n pand. Je betreedt iemands privé domein, alleen omdat in de stad een aantal mensen besluit dat dingen bewaard moeten blijven; zij vindt dat een lastige.

Mevrouw **Van Es** antwoordt datje probeert de cultuurhistorische waarde voor toekomstige generaties te bewaren; iemand die daar tijdelijk eigenaar van is, heeft daar soms niet alle zeggenschap over. Dat staat haaks op de opvatting van sommige mensen over bezit, maar zo is het geregeld in Nederland. De bescherming van die waarde gaat over deze generatie en de huidige eigenaar heen.

Wethouder **Sleeking** gaat in op de juridische status van het beeldkwaliteitsplan; dat vormt straks één geheel met de nieuwe welstandsnota. De criteria zullen ook worden opgenomen in de nieuwe welstandsnota en dat wordt het nieuwe toetsingskader voor de welstand. De nota is trouwens voor de hele stad; er wordt op verschillende manieren naar gekeken. Zo wordt er anders gekeken naar de historische binnenstad, maar dat is het doel. De planning is dat het beeldkwaliteitsplan in december aan het college wordt voorgelegd en als dat lukt, samen met de welstandsnota; begin 2014 wordt deze vrijgegeven voor inspraak en kan dan nog deze raadsperiode door de raad worden vastgesteld. Dat is het streven.

De heer **Tiebosch** merkt op dat op de website bij het onderdeel Zelfbouw de locatie Vest 94-96 staat genoemd, de voormalige veegpost. In 2013 zal die kavel worden uitgegeven en er moet dus een kavelpaspoort komen.

Wethouder **Sleeking** antwoordt dat daar al aan wordt gewerkt.

De heer **Karapinar** vraagt nogmaals naar het bouwprotocol. De wethouder geeft aan dat er aan de voorkant is gesproken met diverse partijen, maar hij vraagt wat er hierna gebeurt. Hij neemt aan dat het beeldkwaliteitsplan nog in de raad komt ter bespreking. Zijn betoog was bedoeld om aan te geven dat ook in het beeldkwaliteitsplan bij het bepalen van de criteria ruimte wordt geboden aan een eigentijdse architectuur. Na het oprichten van een stichting Vrienden van de Binnenstad zou die ook deel kunnen nemen aan het overleg.

Mevrouw **Van Es** antwoordt dat het idee is van het bouwprotocol om dat in overleg met ontwikkelaars en makelaars te ontwikkelen om te proberen of je het gezamenlijk belang boven tafel kunt krijgen. Iedereen kan nu een bouwvergunning aanvragen en daar kun je als gemeente niets aan doen: die moetje afwikkelen met een ja of nee. Communicatie met een particulier die nieuw wil bouwen, kan niet afgedwongen worden.

De heer **Karapinar** heeft daar begrip voor; als het mogelijk zou zijn, zou hij daar voorstander van zijn, maar als het wettelijk niet mag, mag het misschien via een bouwprotocol. Hij vraagt of er al over gesproken is.

Mevrouw **Van Es** antwoordt dat dat proces nog moet aanvangen.

De heer **Tazelaar** vraagt of een afwijzing wordt onderbouwd.

Wethouder **Sleeking** antwoordt dat er altijd een argumentatie wordt gegeven bij een afwijzing. Er is straks een formele inspraakprocedure voor de combinatie van het beeldkwaliteitsplan en de welstandsnota; die wordt vrijgegeven voor inspraak alvorens definitief door de raad te worden vastgesteld. Iedereen heeft gelegenheid om inbreng te geven.

De **voorzitter** merkt op dat de wethouder een presentatie heeft aangeboden door de heer van Zon; dit zal aan de agendacommissie worden voorgelegd. Hij dankt voor de inbreng.

De Raadsinformatiebrief wordt doorgeleid naar de raad van 24 september 2013 met het advies om voor kennisgeving te worden aangenomen.
De vergadering wordt gesloten.

**VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE
D.D. 17 SEPTEMBER 2013**

Fysieke leefomgeving (Verkeer en vervoer)

**RAADSINFORMATIE BRIEF MET BEANTWOORDING VRAGEN OVER HET
ZAKELIJKE PARKEERVERGUNNINGTARIEF, RUNSHOPPLAATSEN EN PARKEREN
BIJ NIEUWBOUW (1086115)**

Voorzitter: de heer F. Riet
Griffier: mevrouw Van Hall
Verslag: Erna Verveer, Getikt! af audio

Aanwezig:
Mevrouw Heijmans, PvdA
Mevrouw Koene, WD
De heer Van der Linden, ChristenUnie/SGP
De heer Nederhof, BETER VOOR DORDT
De heer Karapinar, GroenLinks
De heer Uilhoorn, D66
De heer Naeije, CDA

Namens het college is aanwezig wethouder Mos
Namens de ambtelijke organisatie is aanwezig mevrouw Stehouwer

De **voorzitter** opent de vergadering. De voorliggende Raadsinformatiebrief is een vervolg op de vorige Raadsinformatiebrief, die toen onvoldoende helderheid gaf. De politieke vraag richt zich op het kunnen aanpassen van de tarieven en het toevoegen van een derde tariefgroep. Agendering heeft plaatsgevonden op verzoek van de VVD.

Mevrouw **Koene** merkt op dat de vorige Raadsinformatiebrief inderdaad geen antwoord gaf op de waarom-vraag; dat komt in de nu voorliggende brief beter terug, maar het zijn nog steeds te veel constatering en te weinig meedenken in alternatieven. Voor wat betreft de bewoners aan het Achterom en de Statenplaats blijft de opmerking terugkomen dat ze hun auto alleen tegen een commercieel tarief in een van de garages kunnen parkeren en dat dit terugkomt in een lagere huur- of koopprijs. De VVD blijft het spijtig vinden dat er niet gekeken wordt of parkeren tegen een lager tarief in bijvoorbeeld parkeergarage Achterom mogelijk is. De parkeergarage staat niet echt vol, zelfs niet sinds de Saturn open is. De VVD heeft meermalen verzocht om aanpassing van de tarieven van de zakelijke vergunningen; de waarom-vraag is op dit punt ook nog steeds niet echt beantwoord. Het argument dat zakelijke vergunningen in andere gemeenten ook duurder zijn voor ondernemers vindt de VVD teleurstellend en ze doet hierbij nogmaals een poging om tot andere tarieven voor ondernemers te komen. Op de vraag of een vergunning op kenteken mogelijk voor een lager tarief zou kunnen zorgen, komt na een krachtig 'nee' wat tekst waar de VVD ook niet veel mee kan. De aanhouder wint echter en de VVD doet nog een poging om in deze tijd waar de ondernemers het al zwaar genoeg hebben, de tarieven aan te laten passen, zodanig dat dit geen invloed heeft op de kosten van de bewonersvergunning, maar ook niet voor een verschil ad 240.000 euro zorgt zoals genoemd in de Raadsinformatiebrief. Misschien kun je er eens op een andere manier naar kijken. Maak bijvoorbeeld de prijs van de eerste vergunning gelijk aan de tweede en omgekeerd, zodat je daar een communicerend vat van maakt. Bij de bewonersvergunning is de eerste goedkoper dan de tweede; ze vraagt of het mogelijk is om dat ook voor de ondernemers te doen. De tweede vergunning kan dan eventueel onbeperkt gemaakt worden, ter compensatie van de hogere kosten. De heer **Nederhof** vraagt waar de dekking van 240.000 euro dan vandaan komt.

Mevrouw **Koene** verwijst naar de tabel in de Raadsinformatiebrief.

De tweede vergunning kan eventueel toch op kenteken gezet worden; dat is dan wel een probleem voor een aantal ondernemers die bijvoorbeeld samen een onderneming runnen. Voor die groep zou je de derde variant kunnen overwegen, een vergunning die niet op kenteken staat; dus een situatie, omgekeerd aan die van nu. Tegen welk tarief, dat is nog niet uitgewerkt, maar de VVD wil die denkrichting graag voorleggen aan het college en vraagt of er in die richting iets geregeld zou kunnen worden zodat in ieder geval het tarief voor de zakelijke vergunning omlaag gaat.

De heer **Karapinar** merkt op bij interruptie dat het een gesloten systeem is; hij vraagt waar dan ergens geld vandaan gehaald zou kunnen worden als de ondergrens wordt overschreden.

Mevrouw **Koene** antwoordt dat er nu sprake is van 239.514 euro; dat is ook voor de VVD een niet acceptabel verschil omdat dat niet op te vangen is binnen de gesloten parkeerexploitatie, maar mogelijk biedt het omgooien van de tarieven een oplossing die die exploitatie niet in gevaar brengt.

De heer **Karapinar** hoort graag een toelichting van de wethouder op deze opmerking.

Mevrouw **Heijmans** sluit zich aan bij de vraag wat het financieel betekent, maar ook wat dat betekent voor het aantal parkeerplaatsen; er komen waarschijnlijk meer vergunningen, maar niet meer plaatsen.

Mevrouw **Koene** vraagt waar de angst vandaan komt voor meer vergunningen; er blijft een bepaald systeem op basis waarvan vergunningen worden toegekend.

Mevrouw **Heijmans** antwoordt dat als het voor ondernemers goedkoper moet worden en je wilt niet inboeten op inkomsten, er meer vergunningen uitgegeven zullen moeten worden.

Mevrouw **Koene** stelt voor het antwoord van de wethouder af te wachten.

De heer **Nederhof** merkt op dat er nu 750 zakelijke vergunningen zijn; hij vraagt aan welk bedrag door de VVD wordt gedacht voor die derde variant zakelijke rijders.

Mevrouw **Koene** antwoordt dat ze ook niet exact weet wat de bedragen inhouden. Een eerste, onbepaalde vergunning is voor een ondernemer nu vier keer zo duur als een bewonersvergunning en de VVD vindt dat niet acceptabel. Op het moment datje de tarieven gaat omgooien, is het wellicht zo datje de vergunning zonder kenteken tegen hetzelfde tarief aanbiedt als de tweede vergunning, die je dan duurder maakt.

De heer **Nederhof** merkt op dat onbepaald zakelijk 648 euro kost, voor de bewoners is dat 142 euro en dat is inderdaad vier keer zo duur. Maar die twee kun je niet met elkaar vergelijken; de onbepaalde zakelijke vergunning heeft zoveel mooie dingen voor dat bedrag, ten opzichte van een bewoner.

Mevrouw **Koene** vraagt wat een ondernemer dan extra krijgt, terwijl hij op dezelfde stenen parkeert.

De heer **Nederhof** antwoordt dat een zakelijke vergunninghouder onbepaald mag parkeren, terwijl een bewoner in een bepaald gebiedje moet parkeren.

Mevrouw **Koene** antwoordt dat dat voor een ondernemer ook geldt.

De heer **Van der Linden** merkt op dat als je de verleende vergunningen afzet tegen de opbrengst per jaar, er een bedrag van 200 euro per parkeervergunning uitkomt, maar dan zou je de bewonersvergunning ongeveer een kwart moeten verhogen en dat is best fors. Hij stelt zich voor datje ook investeert in de aanpak van wanbetalers; dat kost nu ook veel geld.

Wethouder **Mos** merkt op dat parkeren en betalen niet altijd een gelukkige combinatie is, maar soms is het noodzakelijk. Met betrekking tot de bewoners van de Statenplaats en de bewoners van het Achterom heeft de gemeente vanwege rechtszaken met de commerciële parkeerexploitanten geen mogelijkheid om een parkeertarief onder hun tarieven te hanteren. Eén van de commerciële partijen heeft inmiddels de tarieven naar beneden bijgesteld; hij heeft gevraagd of de gemeente per eerstvolgende gelegenheid het tarief in ieder geval gelijk kan trekken, zodat het voldoet aan de rechterlijke uitspraak om niet onder het tarief van de concurrent te gaan, maar er gelijk aan is. Het

is een druppel op de gloeiende plaat, maar het is in ieder geval iets. Bij de bouw is door de ontwikkelaar afgezien van het kopen van parkeerplaatsen, terwijl het gemeentelijk beleid voorschrijft datje moet parkeren op eigen terrein en niet in aanmerking komt voor een vergunning, vanwege de parkeerdruk. De waarom-vraag is volgens mevrouw Koene mager beantwoord; hij kan het niet mooier maken dan het is. Er is in het verleden om politieke redenen een prijs vastgesteld, misschien vanuit de redenering dat een ondernemer het bedrag kan aftrekken bij zijn belastingaangifte en het best kan lijden. Inmiddels zijn er andere economische tijden. Wat de vraag betreft die hier op tafel ligt: het college wil het ondernemersklimaat, zeker met oplopende leegstand in de binnenstad, zo gunstig mogelijk maken. Er wordt gestudeerd en gepuzzeld om leegstaande panden aantrekkelijk te maken voor ondernemers; daar heeft parkeren ook een relatie mee. Hij wil toezeggen om de suggestie om daar aan te gaan sleutelen, uit te gaan werken, maar wel in de veronderstelling dat het bijna of geheel budgettair neutraal zal moeten zijn. Gelijktrekken met de bewonersvergunning leidt tot een behoorlijk gat in de parkeerexploitatie; als je kijkt naar de aantallen zakelijke vergunningen gaat het om 750 stuks. Het moet mogelijk zijn om als je het tarief zou omdraaien of de eerste vergunning goedkoper zou maken, een uitwerking te maken die nagenoeg op nul zal sluiten of een beperkt tekort kent. Dat zou betekenen dat de aantrekkelijkheid van de eerste vergunning vergroot wordt en de tweede duurder wordt, waarbij het wel aantrekkelijk is voor de kleine ondernemer om in de binnenstad actief te gaan worden. Mevrouw **Heijmans** vraagt bij interruptie of de wethouder ook kan kijken naar een kleine verhoging van de vergunning voor de bewoners, ondanks dat zij van een linkse partij is. Het is volgens haar niet zo dat bewoners per se niet meer dan 142,80 per jaar zouden kunnen betalen voor een eerste vergunning. Je zou ook nog kunnen zeggen: maak die tweede dan duidelijk duurder dan de eerste.

Wethouder **Mos** antwoordt dat hij zich eerder al eens in algemene zin heeft uitgelaten dat je idealiter geen betaald parkeren zou hebben in de binnenstad, maar er is ruimteschaarste en daar hangt een prijs aan. Er worden kosten gemaakt voor toezicht en administratie. Digitalisering betekent dat een bewoner ook online zijn kenteken op de vergunning kan aanpassen, maar ook een ondernemer. Hij neemt de oproep mee in de uitwerking; het is volume x tarief. Er zijn relatief veel bewonersvergunningen. Nu is er het beleid dat er nog tweede vergunningen worden uitgegeven; er zijn ook steden waar dat niet gebeurt.

De heer **Nederhof** merkt op bij interruptie dat hij het gevoel krijgt dat de bewoners de meerprijs gaan betalen om de zakelijke vergunninghouders goedkoper te laten parkeren. Mevrouw **Koene** merkt op bij interruptie dat de VVD al heeft aangegeven dat dat niet de bedoeling is.

Mevrouw **Heijmans** merkt op dat er flink wat ondernemers zijn die het moeilijk hebben; je wilt ook graag de bedrijfspanden in de binnenstad gevuld houden en dan moetje reëel zijn.

De heer **Nederhof** merkt op dat mevrouw Heijmans nu bijna de leegstand ophangt aan het parkeren voor ondernemers.

Mevrouw **Heijmans** antwoordt dat zij dat niet bedoelt, maar er zijn best ondernemers die het moeilijk hebben.

De heer **Karapinar** merkt op dat dat niet wil zeggen dat je dan maar de tarieven voor de bewoners zou moeten verhogen.

Mevrouw **Heijmans** antwoordt dat ze de wethouder alleen heeft gevraagd dat mee te nemen in de berekeningen; dan kan de raad daar altijd nog ja of nee tegen zeggen.

Wethouder **Mos** merkt op dat het een politieke keuze is; het college onderschrijft dat ondernemers het moeilijk hebben en je er eigenlijk zoveel mogelijk aan moet doen om het ondernemen aantrekkelijk te maken. Daar hoort de lastendruk bij. Met betrekking tot het effect op het vergunningenaantal merkt hij op te verwachten dat het marginaal is. Je zult altijd enige substitutie hebben. Als de tweede vergunning behoorlijk duurder zou worden, zullen mensen misschien kiezen voor gratis parkeren aan de Weeskinderendijk en een stukje gaan lopen. Een en ander wordt uitgewerkt, zoals gevraagd.

De heer **Karapinar** merkt op dat de vragen in zijn optiek goed zijn beantwoord. Volgens hem is het zo dat de waarom-vraag van mevrouw Koene volgens de VVD pas goed is uitgewerkt als zij haar zin krijgt. De wethouder mag sleutelen, mits de uitkomst budgettair neutraal is; daar is de VVD het overigens mee eens. Het voorstel van mevrouw Heijmans om eventueel het tarief voor de bewoners te verhogen, kan niet op de steun van GroenLinks rekenen.

De heer **Uilhoorn** merkt op dat het schema op zich duidelijk is, maar alleen uitgaat van vergunningen, terwijl er ook betaald parkeren is in een mengvorm; er zijn ook inkomsten uit de parkeerautomaat. Ten aanzien van tarieven op straat zou je dus ook wat kunnen doen. D66 pleit er voor om het tarief voor de eerste parkeervergunning te verlagen; landelijk gezien zit Dordrecht in de top voor wat betreft de kosten daarvan. De tweede ondernemersparkeervergunning zou wat zijn fractie betreft niet ter compensatie verhoogd moeten worden, maar met het ondernemersklimaat in gedachten mag die best wat goedkoper, ook gezien het economisch tij en de wens om een leefbaar centrum te hebben. Hij deelt de angst niet dat er dan ineens veel meer vergunningen zullen worden aangevraagd. Onlangs was er een presentatie over de egalisatiereserve parkeren. Als je zo'n schema aanneemt als de waarheid en je zou onderling willen schuiven, dan zou je alleen maar parkeerplaatsen moeten hebben die aan vergunninghouders toekomen als je volgens hem gaat rekenen. Er is nog heel veel ruimte op straat, dat is hem daaruit bijgebleven. Als er een tekort zou komen door een lager tarief voor zakelijke vergunningen, is het interessant om te kijken hoe meer opbrengst gegenereerd kan worden. Veel parkeerders betalen kennelijk niet, daar blijft veel geld liggen.

De heer **Naeije** wacht de toegezegde uitwerking af. Gelet op de gestelde kaders dat het budgettair neutraal moet en geen gevolgen mag hebben voor de bewoners ziet hij nog niet hoe dat zou kunnen, maar hij wacht af. Mevrouw Koene sprak over de aanpak van meer sociale onderwerpen en hij zou de mantelzorgers ter sprake willen brengen. Verschillende steden kennen speciale vergunningen voor mantelzorgers, omdat zij belangrijk werk doen en zijn fractie overweegt om een motie, vreemd aan de orde van de dag in te dienen om dit nader te onderzoeken voor de gemeente Dordrecht. Hij vraagt de andere fracties om daar op te reageren, indien mogelijk.

Wethouder **Mos** antwoordt dat Dordrecht een zeer lage betalingsmoraal kende, ergens in 2007/2008, te weten slechts 54%. Er is veel toezegging op gezet; er lopen veel BOA's. Daar worden veel kosten voor gemaakt, maar dat heeft er toe geleid dat de betalingsbereidheid in 2012 op ruim 80% zit. De laatste procenten zijn heel lastig te bereiken. In een aantal steden wordt daarom ook kentekenparkeren ingevoerd, waarbij een auto de kentekens scant. De misgelopen parkeergelden zou hij graag op een kostenefficiënte manier binnenhalen; meer toezicht inzetten kost veel geld. Mevrouw **Heijmans** vraagt naar het rendement van de inzet van de BOA's. Wethouder **Mos** herhaalt dat de exploitatie het op dit moment kan dragen; 80% van de uren van Toezicht gaan in het domein van parkeren zitten. Natuurlijk pakken ze wel eens een te vroeg aangeboden vuilniszak mee, maar de inschatting is dat als er nog meer toezicht op ingezet wordt, er veel geld wordt gependend om een beperkt bedrag binnen te halen. Wel is er de principiële vraag in hoeverre de overheid hoort af te dwingen dat de regels worden nageleefd. Het college heeft gezocht naar de balans tussen de pakkans en de hoeveelheid toezichthouders op straat. Het is moeilijk om hier een individuele toezichtmedewerker aan toe te rekenen. In 2007/2012 is de gemeente wel uit de kosten gekomen, mede omdat er intussen een verbreding van de taak van de BOA is ontstaan.

De heer **Nederhof** vraagt of het mogelijk is het overzicht parkeervergunningen van augustus 2012 te updaten naar augustus 2013; misschien geeft dat een richting aan. Voor het overige sluit hij zich aan bij voorgaande sprekers.

Wethouder **Mos** antwoordt dat er volgens hem actuele gegevens beschikbaar zijn.

De heer **Van der Linden** merkt op dat er kennelijk weinig geld meer te halen valt bij de 20% niet betalende parkeerders; hij heeft daar begrip voor. Schuiven om budgettair neutraal te blijven heeft niet de voorkeur van zijn fractie; hij zou de bewoners niet echt veel meer kosten in rekening willen brengen. Je zou ook binnen de beperkt zakelijke en de onbeperkt zakelijke vergunning wat kunnen doen, maar al met al is zijn inschatting dat dat niet zoveel uitmaakt. Hij wacht het voorstel af. Het voorstel van het CDA is op zich sympathiek; de vraag is hoe je het zou kunnen realiseren.

Mevrouw **Heijmans** merkt op dat haar fractie de voorstellen budgettair neutraal wil zien; vandaar dat ze de handreiking deed om ook naar de bewonersvergunningen te kijken, anders kom je er gewoon bijna niet uit. Met betrekking tot parkeren voor mantelzorgers is het idee erg sympathiek, maar dat zijn er heel veel en dan moet je ook gaan kijken naar huisartsen en dergelijke. Al die mensen doen hun werk en lopen tegen problemen aan met parkeren; ze ziet graag een uitwerking, maar is bang dat er veel te weinig ruimte er is.

De heer **Naeije** merkt op dat het ook de bedoeling is om te leren van andere steden, zoals Utrecht, Den Haag en Amsterdam.

Mevrouw **Heijmans** merkt op dat Tilburg het inmiddels heeft afgeschaft; er was onvoldoende parkeerruimte beschikbaar voor iedereen.

De heer **Karapinar** vindt het voorstel met betrekking tot de mantelzorgers ook sympathiek; de rest moet worden uitgezocht.

Mevrouw **Koene** sluit zich daar bij aan. Als het toch onderzocht gaat worden is het misschien mogelijk om iets met bezoekersvergunningen te doen. Daar moet wel voor worden betaald, maar die bieden wellicht wat ruimte.

De heer **Uilhoorn** merkt op dat als er meer parkeervergunningen zijn en bewoners en ondernemers op straat gaan parkeren, bezoekers gedwongen worden om in de parkeergarages te gaan staan, dus hij ziet het verlies niet.

Wethouder **Mos** antwoordt dat hij het verlies wel ziet. Een vergunning voor mantelzorgers is eveneens een politiek thema. Het lastige is: wat is een mantelzorger? Onbedoeld kan er sprake zijn van fraude. Een plek die door een mantelzorger wordt ingenomen kan niet tegen het hoogste rendement worden weggezet; dat is namelijk een bezoeker die betaalt. Op een vergunning parkeren levert minder op. Dat is ook het lastige van het afgeven van meer vergunningen, of vergunningen op andere delen van de dag. Combineren heeft de meeste ruimtewinst opgeleverd en hij is bang dat als je daar iets anders mee gaat doen, het resultaat is dat je inkomsten gaat missen. Hij wil best nagaan hoe het in andere steden is aangepakt en waarom het in Tilburg weer is teruggedraaid, maar op voorhand ziet hij een paar praktische punten waar hij discussie op zou willen.

De heer **Nederhof** vraagt of er iets gedaan kan worden met een bezoekersvergunning die nu 1,30 kost per drie uren. Dan heb je er meer nodig dan 15 per kwartaal.

De **voorzitter** stelt voor om de invulling later aan bod te laten komen. De wethouder heeft toezeggingen gedaan.

Wethouder **Mos** meldt dat er met circa twee weken een collegevoorstel zal volgen; eind oktober komt er dan een voorstel richting de raad, of zoveel eerder als mogelijk. Hij heeft naar hij aanneemt dan inmiddels ook een discussie gehoord over de mogelijke motie, vreemd aan de orde van de dag.

De **voorzitter** vraagt de VVD en andere partijen of de Raadsinformatiebrief voor kennisgeving naar de raad gezonden kan worden.

Mevrouw **Koene** antwoordt dat de politieke vraag beantwoord gaat worden; zij stemt in met het voor kennisgeving aannemen van de Raadsinformatiebrief. De overige fracties sluiten zich daar bij aan.

De **voorzitter** sluit de vergadering.

**VERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE ADVIESCOMMISSIE
D.D. 17 SEPTEMBER 2013**

Fysieke leefomgeving (Verkeer en vervoer)

PRESENTATIE

**GEEN WENSEN EN BEDENKINGEN UITEN INZAKE DE
KOOP/REALISATIEOVEREENKOMST PARKEERGARAGE KROMHOUT (1082248)**

Voorzitter: de heer F. Riet
Griffier: mevrouw Van Hall
Verslag: Erna Verveer, Getikt! af audio

Aanwezig:

De heer Van Verk, PvdA
De heer Schilthuizen, BETER VOOR DORDT
De heer Nederhof, BETER VOOR DORDT
De heer Schalken, BETER VOOR DORDT
Mevrouw Akansu, PvdA
De heer Tazelaar, VSP
De heer Van der Net, VVD
De heer Naeije, CDA
Mevrouw Ruisch, GroenLinks
De heer Tiebosch, D66
De heer Van der Linden, ChristenUnie/SGP
Mevrouw Kensenhuis, WEK

Namens het college is aanwezig wethouder Mos
Namens de ambtelijke organisatie is aanwezig mevrouw Meijer

Er wordt een presentatie gegeven door de heren Dijkstra en Van Es; de presentatie is te raadplegen via het RIS.

De **voorzitter** opent de vergadering. In de commissie is gevraagd om meer informatie met betrekking tot de parkeerbehoefte en de technische risico's van eventuele bouw. Verder is gevraagd of er alternatieven zijn. Op 24 september wordt in de raad verder gesproken over dit onderwerp.

De heer **Dijkstra** is adviseur parkeren bij Ecorys en heeft een parkeerbehoefte opgesteld voor de gemeente Dordrecht. Hij geeft een toelichting op de cijfers.

De heer **Nederhof** merkt op dat in het eerste memo vermeld is dat als het mogelijk is, het wijs is om de keuze uit te stellen tot er meer duidelijkheid is ten aanzien van het economisch beleid en als geen uitstel mogelijk is, de parkeergarage gerealiseerd zou moeten worden. Hij vraagt welke keus gemaakt wordt als de situatie is: "indien nu een keuze moet worden gemaakt en het economische herstel is onduidelijk".

De heer **Dijkstra** antwoordt dat die keus aan de raad is. Er staat heel veel tussen haakjes, hij heeft zuiver gekeken naar de aantallen en niet naar de kosten of de exploitatie. Om die reden kan hij geen helder advies geven over wel of niet bouwen.

De heer **Van der Net** merkt op dat de aantallen bezoekers aan het Hofkwartier dus niet zijn meegenomen in het onderzoek, of de keuze om de Voorstraat Noord autoluw te maken.

De heer **Dijkstra** antwoordt dat dat klopt. Wel zijn de gevolgen van toekomstige bouwprojecten meegenomen, zoals woningen en andere voorzieningen, ook culturele

zoals het Hofkwartier. Het moment van de dag zal maatgevend zijn. Een bioscoop in dat gebied heeft op de parkeervraag op de zaterdagmiddag nauwelijks invloed, maar heeft wel impact op de avond. Je moet dus alle vraagstukken daarin meenemen: verkeer, financiën, maar ook de parkeerbehoefte.

De heer **Van Verk** merkt op dat op het moment dat er parkeercapaciteit wordt toegevoegd in de buurt, zoals het Energiehuis de parkeerbalans anders wordt en vraagt of dat is meegerekend.

De heer **Dijkstra** antwoordt dat alles wat bekend is, is meegenomen. Hij weet niet wat er gebeurd is tussen het moment van oplevering van het onderzoek en nieuwe plannen die er zijn. Hij gaat er van uit dat de ontwikkelingen die eind mei bekend waren, zijn meegenomen.

De heer **Van Verk** merkt op dat het zwaartepunt van de functies aan de oostzijde ligt; het zwaartepunt van de capaciteit ligt aan de westzijde. Als de knip zou verdwijnen, zou dat dan een verlichting geven van de onevenwichtigheid?

De heer **Dijkstra** antwoordt dat hij die vraag niet kan beantwoorden; hij heeft zich niet beziggehouden met de verkeerscirculatie.

Mevrouw Kensenhuis vraagt of het geen gemiste kans genoemd mag worden dat de opdracht niet volledig is geweest en dat de raad daardoor geen overwogen besluit kan nemen; dan was een betere presentatie mogelijk geweest.

De heer **Dijkstra** antwoordt dat hij dat niet zal zeggen. Hij heeft de opdracht gekregen in het kader van het programma Richting Kiezen om het parkeerbehoefteonderzoek dat hij in 2011 heeft gedaan, te actualiseren. De discussie over de Kromhout parkeergarage is er later bij gekomen. De betrokken ambtenaren hebben hem gevraagd specifiek te kijken naar de gevolgen van zijn onderzoek voor de Kromhout parkeergarage. Hij heeft alleen gekeken naar de parkeerbehoefte. Hij zou een uitgebreidere opdracht uiteraard graag aanvaarden.

De heer **Naeije** dankt voor de heldere uitleg. Andere uitgangspunten leveren ook een andere uitkomst op. Er zijn relatief veel parkeergarages aan de westzijde ten opzichte van de oostzijde. Veel mensen parkeren aan de westkant terwijl ze misschien liever aan de oostkant wilden parkeren. En hij vraagt in hoeverre dat is meegenomen in de cijfers. De heer **Dijkstra** antwoordt dat hij alleen heeft gekeken naar de geparkeerde auto's; hij heeft niet gekeken naar waarom de auto's daar geparkeerd zijn. Dat is ook lastig, dan moetje echt mensen gaan enquêteren.

De heer **Schilthuizen** vraagt of er rekening is gehouden met gedeeld parkeergebruik in de Parkeerbalans.

De heer **Dijkstra** antwoordt dat daar rekening mee gehouden is. Hij is uitgegaan van het huidige beleid van de gemeente. Als dat wijzigt, krijg je ook een andere parkeerbalans. In het vorige onderzoek is dat de reden dat er van een tekort naar een overschot aan parkeerplaatsen is gegaan.

De heer **Van Es** geeft een presentatie namens de ontwikkelaar. Hij schetst een beeld van hoe de risico's van het bouwen van de parkeergarage worden onderzocht, gemonitord en beheerst. Achtereenvolgens komen aan bod de realisatierisico's: de trillingen veroorzaakt door het inbrengen van damwanden, de invloed van de bouwkuip op de grondwaterstand in de omgeving, zettingen door het ondergraven van de kuip, de invloed van het verwijderen van de damwanden na realisatie van de garage en de effecten van het bouwverkeer. Er wordt een stalen damwand 24 meter de grond in gedreven; op die diepte zit een slecht waterdoorlatende kleilaag die er voor zorgt dat er geen grondwater weg kan lopen, de bouwput in en waardoor de grondwaterstand in het gebied gezekerd is. De grond tussen de damwanden wordt vervangen door beton die verticaal wordt verankerd aan de onderliggende grond, zodat die later niet kan gaan drijven. Als de betonnen bak is gerealiseerd, worden de damwanden verwijderd en de omgeving van de bak weer afgewerkt. Er wordt vooraf uitgebreid onderzoek gedaan naar de toelaatbare trillingen, vervormingen en grondwaterschommelingen en er worden metingen gedaan om te weten hoe de grondwaterstand zich gedraagt. Op basis van dat onderzoek wordt

een monitoringsplan opgesteld, waarbij ook betrokken wordt wat de bestaande situatie van de straat en de omliggende panden is. Dat wordt allemaal ingemeten. Er is onder andere een omgevingsvergunning nodig; onderdeel daarvan is een bouwveiligheidsplan en daar worden alle onderzoeken in opgenomen, zodat van te voren bekend is wat er gaat gebeuren en welke actieplannen er moeten worden uitgevoerd op het moment dat zich een risico manifesteert.

Het inbrengen van damwanden gebeurt met een trilblok. De invloed van die trillingen op de omgeving kun je voorspellen met een trillingspredictie. Dit zal als bijlage worden toegevoegd aan het bouwveiligheidsplan. Op basis daarvan spreek je met elkaar maximale trillingsniveaus af die het inbrengen van de damwanden in de omgeving mag geven. Voor je gaat trillen worden op gebouwen in de omgeving trillingsmeters geplaatst; die geven constant een signaal af aan een centrale detectie-eenheid. Wordt de norm overschreden, dan wordt er een signaal afgegeven en moet je gaan anticiperen. Om dat te verzekeren wordt gezorgd om zo ver mogelijk van bestaande gebouwen te beginnen met trillen; er wordt gemonitord wat daar gebeurt en als het nodig is kunnen maatregelen genomen worden zoals het trillen met verschillende of oplopende snelheden, of de damwanden kunnen gesmeerd worden met water. Lukt het dan nog niet, dan wordt er gestopt met trillen en kunnen ze met een veel zwaardere machine de grond in gedrukt worden.

De heer **Tazelaar** vraagt bij interruptie waarom er risico wordt genomen door te beginnen met trillen.

De heer **Van Es** antwoordt dat je niet per definitie een risico neemt met trillen; de afstanden zijn ruim genoeg om met een normale trillingsmethode te kunnen werken. Er wordt bewust zo ver mogelijk weg begonnen; mocht er onverhoopt toch ontoelaatbare trillingen in de buurt van de bestaande bebouwing komen, dan kun je alsnog overgaan tot in de grond drukken, maar die noodzaak is er niet.

Mevrouw **Kensenhuis** vraagt of die methode is meegenomen in de kosten die gemaakt mogen worden conform de aanbesteding. De raad heeft een bepaald bedrag beschikbaar gesteld en ze vraagt of al die maatregelen ingecalculeerd zijn.

De heer **Van Es** antwoordt bevestigend. Voorkomen moet worden dat de damwanden zelf lekken. Dat gebeurt in ieder geval door bij het inbrengen van de wanden iemand daar neer te zetten die dat bewaakt. Nadat de kuip is gesloten en het grondwater wordt weggepompt, wordt met peilbuizen de grondwaterstand in de directe omgeving in de gaten gehouden. Er wordt gemeten hoeveel water er weggepompt worden. Uit die twee cijfers kun je afleiden of er lekkages zijn of niet. Als het pompen goed gaat, daar wordt van uitgegaan en de grondwaterstanden zijn stabiel, wordt gestart met het laag voor laag uitgraven van de kuip waarbij de damwanden meteen gecontroleerd worden op lekkages en zo nodig hersteld. Waar nodig zal een geotechnisch bureau, deskundig op het gebied van grondlagen, het uitgraven van de bouwkuip begeleiden. Het gefaseerd uitgraven gebeurt ook om de damwanden te kunnen ondersteunen. Vooraf wordt onderzocht hoeveel de damwand mag verplaatsen zonder noemenswaardige invloed te hebben op de omgeving; bij het uitgraven wordt per fase een steuningsconstructie gemaakt en tijdens het graven worden metingen gedaan. Voor de gebouwen in de omgeving bestaan ondertussen landelijk vastgestelde richtlijnen voor maximaal toelaatbare zettingen en vervormingen die op de gebouwen voor mogen komen. Alle gebouwen worden vooraf ingemeten om te kunnen zien of door het graven er iets gebeurt met de stabiliteit van de omliggende panden. De controles vinden constant plaats. Als er nabij de damwand meer zettingen optreden dan verwacht, dan kan er extra ondersteuning aangebracht worden, danwel kunnen de stempels in de bouwkuip verder opgespannen worden. Het verwijderen van de damwanden gebeurt ook met trillen; die trillingen zijn vaak iets groter omdat de damwanden door het gebruik in de bouwkuip toch iets vervormd zijn. Ook dat zit in het van te voren gedane onderzoek van de trillingspredictie. Ook dan weer worden de gebouwen gemonitord, dat is een continu e proces tijdens de gehele bouw. Kabels en leidingen in de straat worden ingemeten en opgenomen, zodat ook de invloed daarop gemeten kan worden. Als de verwachting is dat het nodig is, zullen die van te voren van een bescherming worden voorzien. Mochten er te veel trillingen ontstaan bij het verwijderen van de damwand, dan kun je ze in het

uiterste geval ook statisch trekken, dus zonder trillingen, maar ook dan heb je bijzonder zwaar materieel nodig.

De heer **Tazelaar** vraagt of er gedacht wordt aan onderwaterbeton.

De heer **Van Es** antwoordt ontkennend; er wordt in den droge gebouwd.

Het bouwverkeer wordt in de predictie van de trillingen meegenomen en er wordt een monitoringsplan opgesteld. De trillingmeters op de gebouwen meten ook de trillingen van het bouwverkeer en worden aangebracht voor het werk überhaupt gaat beginnen, zodat bekend is wat het werkelijke effect van het rijdend vrachtverkeer is. Tijdens de bouw worden zettingen en trillingen gemonitord en als er aanleiding toe is, kan er lichter vrachtverkeer ingezet worden. Er dient een goed verkeersplan vastgesteld te worden voor het bouwverkeer, in overleg met de gemeente; er moet een glad wegdek zijn zonder drempels, de snelheid moet laag zijn en er is een goede vering nodig van het vrachtverkeer zelf. Daar kun je al heel veel mee voorkomen.

Samengevat: er worden bestaande, bewezen technieken gebruikt, zoals ingezet bij de Markthal in Rotterdam. Er wordt zeer uitgebreid vooronderzoek gedaan naar de toelaatbare en verwachte invloed van de werkzaamheden op de bebouwing. De bestaande omgeving en bebouwing wordt vooraf opgenomen, er worden monitoringsplannen ingesteld, waar nodig is er geotechnische begeleiding en het geheel is onderdeel van het bouwveiligheidsplan dat bij de vergunning hoort. Zo nodig kan dat door een onafhankelijk bureau beoordeeld worden.

De heer **Nederhof** vraagt om een toelichting op de tellingen.

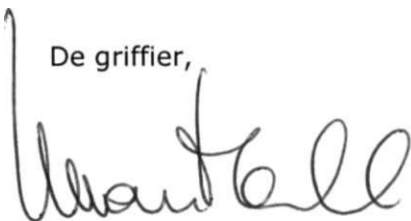
De heer **Dijkstra** antwoordt dat die zijn gehouden in september 2012 gedurende één week, op 11 verschillende momenten. Dat zijn tellingen op straat, gedaan door veldwerkbureau Groen Licht. De bezettingsgegevens van de parkeergarage zijn op deze tijden opgevraagd uit het parkeermanagementsysteem. Straattellen en parkeergaragemetingen kun je dus naast elkaar leggen en dat is ook op die manier verwerkt.

Op 8 oktober wordt één vergaderblok ingepland voor een vervolg; de resterende vragen kunnen dan worden beantwoord door de heer Dijkstra en de heer van Es. De adviescommissie komt dan eerst aan het woord. Vragen kunnen ook via de griffie schriftelijk worden ingediend.

De **voorzitter** dankt voor de inbreng en sluit de vergadering.

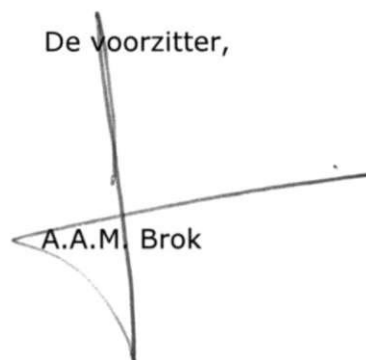
Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 15 oktober 2013.

De griffier,

M. van Hall

De voorzitter,

A.A.M. Brok